

1885.

Tizennegyedik évfolyam.

TORONTÁL.

19-ik szám.

Csütörtök, május hó 7-én.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Megjeleni hetenként egyszer, csütörtökön.
Szerkesztői iroda:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekben.
Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések és melléletek — utóbbiak a
kincstári illetékek egyúttal 1 frt 50 krral számítva —
minden nyelven vétetnek föl a kiadóhivataltban. — Ké-
retik az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt leg-
előbb szerda reggel 10 óráig beküldeni, mivel
azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktarandó hivatalos hirdetések előlege-
sen beküldendők, még pedig 100 szögig egyszeri hir-
detésért 1 frt, 100–200 szögig 2 frt, 200–300 szögig
3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beig-
tatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugta-
bélyeg is beküldendő.

Magán hirdetések:
A 3-hasas garmondsor első hirdetésnél 6 kr., többszörinél
4 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.
Kiadóhivatal:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekben, hová
az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

A kiállítás megnyitása.

Szép maradandó emlékü ünnep volt május 2-án Magyarországnak. A kiállítás megnyitását ünnepeztük, királyi fényvel. Az ünnepély ő Felsége a király, a trónörökös, az uralkodóház számos más tagja, a teljes számú diplomáciai kar, az ország törvényhozása, a főváros képviselői, és nagyszámú meghívott más, fényes közönség jelenlétében ment végbe. A kép, melyet az ünnepély nyújtott, szemképrázoló volt. A fényes magyar díszöltönytök, a katonai egyenruhák, a női díszöltözetek: mindez harmonikus egészzé egyesült a szép tavaszi napon, mely az ünnepély alatt teljesen kiderült és sugarai-
val megáryozta a megragadó képet. A megnyitás alkalmával mondott beszédek nagy örömet s lelkesedést kel-
tettek; mind ő Felsége, mind a trón-
örökös szavait minduntalan felbeszakitá a kitörő éljenzaj.
A beszédek szövege megadja ennek természetes magyarozatát. Oly szavakat hallottunk, melyek kellemesen hatnak minden magyar emberre; a fejedelmi beszédek meleg hangja közvetlenül a szívhez szól.

A trónörökös beszéde.

Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!
Boldogító azon pillanat, melyben a felséges uralkodó elé azon hódolatteljes kérelmet intézve járulhatok — miszerint az ilteni kiállításnak az első és egyszersmind legjobb, felavató üdvözlését adja meg, további útjára, királyi szavával.
Egy évezreden át tartotta fenn magát az a nemzet, egy szerencse, mint a balsors változatai közt, s az ősei által elfoglalt földön egy hatalmas közéletet alapított meg.
E mai napon ujult erőben egyesülnek Szent-István koronájának minden országai egy békeünnepélyben, mely a bel- és külföldnek fényes látványát mutatja fel annak, mivé emelkedett Magyarország viszonylag rövid idő alatt Felséged bölcs, felvilágosult és odaadásteljes kormányzata s a nemzet lelkesült hazafisága mellett.
Ez a nagy, sőt meglepő előhaladása Magyarországnak a közmívelődés munkálataiban e helyütt egy tágas, szingazdag képhez van összefoglalva.
A Szent-István koronája országait lakó népek értelmessége, igyekezete és képessége, a természet kincseit magasra emelve, gyümölcsözővé tette.
Valódi hadszemléje ez Magyarországnak mezei és erdei gazdaságának és állattenyésztésének, bányaművelésének, ipari és kézművészeti erejének, irodalmi és tudományos, művészeti és építészeti alkotásának és tanügyi fejlődésének.
Itt bírjuk a tényleges tanúságait azon, éppen úgy belterjes, mint egészséges kifejlődésnek, melyre a hazafi teljes elégtétel érzetével tekint.

Örömmel fogják Magyarországnak ezen előhaladását mindazon egyéb országok is üdvözölni, melyek Felségednek megadott jogára alatt egyesültek, — s az idegen nemzetek honosai, kik a kiállítást tanulmányozni fogják újabban is igazságos elismeréssel fognak Magyarországot tetteirejének és szellemének adózni.
Ezen érzelmektől emelve, ezen gondolatoktól áthatva, intézem Felségedhez azon legalázatosabb kérésemet, kegyeskedjék Felséged ezen kiállítást megnyitottat nyilvánítani.
A trónörökös beszéde után, melyet többször szakított félbe zajos és lelkes éljenzés, ő Felsége a következőleg válaszolt:

A király válasza.

Azon magasztos ünnepély, mely benünket ma e helyen egyesít, méltán a legőszintebb örömmel töltheti be keblünket, mert egy oly mű felavatása áll előttünk, mely mint a szorgalom és becsüleles munka, az anyagi és szellemi teremtő erő szüleménye, — s az erre hivatott összes tényezők tevékeny, szakértő és hazafias közreműködésének vívmánya, hivatva van a világ előtt nemcsak magyar koronám országainak áldadus fejlődését feltárni, hanem egyszersmind fenhangon hirdetni, hogy ezen szép országok a kulturálmok közt minden tekintetben méltó helyet foglalnak el.

Örömmel jelentem meg azért, hogy ezen — jelentőségére nézve a közönséges kiállítások színvonalán felül álló, méltán nemzetinek nevezett ünnepélyt jelenlétem által felavassam, s reményem és óhajtom, hogy annak sikere az ahhoz kötött várakozásoknak minden irányban megfelelvén, nemcsak a fentjelzett célokat biztosítsa, de egyszersmind a szorgalom és áldáshozó munka ösvényén való folytonos és fokozott haladásra hathatós ösztönül szolgáljon.

Ezen reménytől és óhajtatástól áthatva, a kiállítást ezennel megnyitottat nyilvánítom.

Ugy a trónörökös mint ő Felsége beszéde után is a zenekar tust játszott, a közönség pedig lekes, szűnni nem akaró éljenzéssel fogadta az uralkodó szavait. Megszólaltak a tárogatók és ő Felsége gróf Széchenyihez fordulva, a papírdarabot, melyről beszédét olvasta, a következő szavak kíséretében nyújtotta át: „Kívánja emlékül megtartani? Szívesen adom.”

Ezután Tisza Kálmán miniszterelnök intézett rövid beszédet ő Felségehez:

Tisza Kálmán beszéde.

Fogadja kérem Felséged kegyelmesen azon hálának és köszönetnek kifejezését, melyet velünk együtt az egész nemzet érez azért, hogy az országos kiállítást személyesen megnyitni méltóztatott és legyen oly kegyes a kiállítást megtekinteni.

A jobb oldalon levő emléktábla arany betűs felirata a következő:

„I. Ferenc József ő csász. és apostoli kir. Felsége, uralkodásának 37. évében az orsz. általános kiállítást Rudolf trónörökös ő csász. és kir. Fenségének védnöksége és borosjenői Tisza Kálmán miniszterelnöksége idejében, 1885. május 2-án megnyitotta.”

A baloldali emléktábla felirata ez: „Gróf Széchenyi Pál földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, az orsz. bizottság közreműködésével, Matlekovics Sándor h. államtitkár elnöklété és vasonkeői gróf Zichy Jenő másodelnöksége alatt az 1883. 12. iv.-czikk alapján rendezett orsz. általános kiállítás számára épült 1884. és 1885. években.”

Ő Felsége kijelentette Matlekovics kiállítási elnöknek, hogy rendkívül szép, a mit látott, igen meg van elégedve, a trónörökös pedig e szavakkal hagyta el a kiállítás területét: „Erre mi valóban büszkék lehetünk.”

HIVATALOS RÉSZ.

Torontálmegye törvényhatósági bizottságának

1885. évi május hó 11-én tartandó rendkívüli közgyűlésén tárgyalandó ügyek sorozata.

(Folytatás.)
A megyeház kibővítésére vonatkozó árjelítés eredménye.

Homolócz község határozata az állami menék eltartására nézve.
Sztarcsova község hason ügye.
Ovcsa község hason ügye.
Sztarcsova község egy irnoki állást rendszeresít.

Belügyminiszteri rendelet a n.-kikindai II. szolgabírósegédi állásra.
Belügyminiszteri rendelet az irnokok és jegyzőségdekéről szóló szabályrendeletre.
Katalinfalva egy jegyzőségdi állást rendszeresít.

Főispáni átirat a megyeház udvarának azétoztása tárgyában.
A nagy-kikindai dalárda kérvénye az ottani üres ház hely átengedéséért.
A gazdasági egylet átirata a gazdasági tilalomra vonatkozó szabályrendeletre.

Valamennyi szolgabíró, N.-Becskerek város polgármestere, Jankó Ágoston helyhatósági biztos és a központi elbádoi karnak.

A nm. m. kir. pénzügyminiszteriumnak f. évi márczius hó 16-án 51817. sz. a kiadott magas körrendeletet tudomásvétel és a jövőben leendő szem előtt tartás és ahhoz alkalmazkodás végett kiadom.

Kelt N.-Becskerekben, 1885. évi ápril 10-én.
Tallán, alispán.

Körrendelet.

A hadmentességi díjrol szóló 1880. XXVII. t. cz. 22. §-a értelmében oly esetben, midőn a védkötelezetre kirovott pénzbiroság, az elmarasztaltnak vagyontalansága miatt egészben vagy részben be nem hajtható, a pénzbiroság helyett az elzárás büntetése alkalmazandó akép, hogy minden be nem hajtott tíz forint után egy-egy napi elzárás essék, tíz frton aluli összeg teljes tíz frtnak vételvé.

Az elzárás leghosszabb tartalma harmincz napot meg nem haladhat.

Az elzárás-büntetés alkalmazását a kir. adófelügyelő indokolt javaslata, a törvényhatóság közigazgatási bizottsága határozza el.

A törvény ezen intézkedésének végrehajtása iránt, egyetértőleg a belügyi és igazságügyi miniszter urakkal, a következőket rendeltem:

1. §. Oly esetben, midőn a védkötelezetre kirovott pénzbiroság, az elmarasztaltnak vagyontalansága miatt, egészben vagy részben be nem hajtható és különös méltanyossági indokok nem forognak fenn; a törvényhatóság közigazgatási bizottság, a kir. adófelügyelő indokolt javaslata, a legfeljebb harmincz napig terjedő elzárás büntetés napokban szám szerint megállapítja, és ebbeli határozatáról a járási szolgabíró, a rendezett tanács és törvényhatósági joggal felruházott városokban a városi kapitányt vagy a tanács által a kapitányi teendők ellátásával megbízott tisztviselőt, Budapestben, a kerületi kapitányt ezek utján pedig az elmarasztalt felett azon hozzájárulással, hogy a reá kirovott pénzbiroságot 8 nap alatt fizesse le, és a pénzbiroság lefizetését az értesítő hatóságnál igazolja avagy elzárás büntetésének kiállítására ugyan annal jelentkezzék — és a kir. adófelügyelő, végzésileg értesíti.

2. §. A fel értesítéséről szóló kézbesítési ív a kir. adófelügyelőhöz haladéktalanul megküldendő.

3. §. Ha az elmarasztaltnak teljes vagyontalansága ugyan fenn nem forog, a pénzbiroságnak behajtása azonban az elmarasztalt ingatlanának eladása által — és csak úgy lenne eszközölhető, hogy ennek folytán az elmarasztaltnak végtelenségig elzárás büntetésére leendő átváltoztatást elhatárohatja ugyan, ily határozathoz köteles azonban a pénzügyminiszterium előzetes jóváhagyását kikérni és a marasztaltó végzést csak a jóváhagyás kinyerése után kézbesítheti az elmarasztaltnak.

4. §. Ha a marasztalt fél a kézbesítést követő 8 nap alatt a terhére rótt pénzbiroságot le nem fizeti, erről az adófelügyelő a birság nyilvántartására hivatott közegektől hivatalos jelentést követel be, és ezen jelentés mellékelése mellett a kézbesítést, illetőleg a fel értesítést eszközölt és az 1. §-ban megjelölt hatóságot, az elzárás foganatosítására felhívja.

Az elzárás büntetése azon elvek szerint hajlandó végre, melyek a m. kir. belügyi miniszter urnak a magyar büntető törvénykönyvek végrehajtása tárgyában 1880. évi augusztus hó

17-én kelt és a rendeletek lárának ugyanazon évi folyamában 38.547. számú körrendeletében és az ahhoz csatolt rendeletben előírva vannak.

Ehhez képest addig, míg az 1879. XL. t. cz. 18 §-ának teljesen megfelelő közig. hatósági fogházak létrehoztnak, az elzárás az eddig fenálló módon foganatosítandó, minden esetre azonban úgy, hogy az elzárásra illeték, illetőleg a közigazgatási bizottság által elzárás büntetésében marasztaltak a más okból letartóztatott egyénekkel egy helyiségbe ne zárossanak.

6. §. Az elzárás rendszerint azon közig. hatóság fogházában hajlatik végre, melynek ítélete folytán az elített büntetését szenvedti.

Ha a marasztalt nem ezen közigazgatási bizottság területén lakik, kérelmére megengedhető, hogy a büntetést a lakhelyén illetékes közigazgatási hatóság fogházában töltsék ki.

7. §. A mennyiben a közig. hatóságok a megállapított elzárás büntetés végrehajtására szolgáló alkalmas fogsági helyiségekkel nem rendelkeznek, épen így, miként a közig. hatóságok által megállapított más elzárás büntetés végrehajtásánál, a kir. ügyészségek és járásbírók fogházai büntetésük alatt álló fogdák veendőik igénybe.

8. §. A szabadság vesztés büntetésének megkezdésére a kir. adófelügyelő meghallgatása után, azon közigazgatási bizottság elnöke, melynek működése területén az elzárás büntetése foganatosítatik, egy ízben engedélyezhet harmincz napig megszakítás nélkül terjedhető halasztást, marasztaltnak fontos családi, vagyoni, (gazdasági, ipari stb.) ügyeinek rendezése céljából.

9. §. A szabadság vesztés büntetésének végrehajtása, az annak foganatosítására felhívott közigazgatási hatóság által elhalasztandó, ha:

- a) a marasztalt súlyos, vagy ragályos betegségben szenved — felgyógyulásig;
  - b) ha a marasztaltnak, vele közös ház tartásban élő, házastársra, szűője, vagy gyermeke, súlyos, vagy ragályos betegségben szenved — a beteg felgyógyulásig;
  - c) ha a b) alatt említett családtagok valamelyike meghalt, a temetés utáni tizenegyedik napig;
  - d) ha a marasztalt, a marasztaltó határozat vételétől számított nyolcz nap alatt a birság, illetőleg büntetés elengedéseért, a pénzügyminiszteriumhoz, czimzetlen kegyelmi kérvényt ad be, és ezen kérvény a kir. adófelügyelő hozzájárulásával a közig. bizottság által elnöki uton és ajánló javaslattal terjesztetik fel, a kérvény érdemleges elintézéséig.
- Az a), b) és c) esetekben a halasztást a marasztaltó végzés végrehajtására hivatott és az 1. §-ban megjelölt közigazgatási hatóság engedélyezi és erről a kir. adófelügyelőt értesíti, a d) pont alatti esetben pedig a kir. adófelügyelő nem állítja ki a 4. §-ban említett felhívást.

A 8. és 9. §§-okban felemlített esetekben a közigazgatási bizottság elnöke, illetőleg a végrehajtásra hivatott és az 1. §-ban megjelölt közig. hatóság által hozott határozatok ellen, jogorvoslatnak helye nincsen.

10. §. A marasztalt az eljárás és élelmezési költségek megtérítésére nem kötelezhető: szabadságában áll azonban élelmezéséről ugy neki, valamint hozzátartozóinak, a fennálló fogházi szabályzat korlátain belül gondoskodniok.

11. §. Az eljárási és élelmezési költségek a közigazgatási eljárás általános szabályai szerint számítottok ki. Azon esetekben azonban, melyekre nézve a közig. gyakorlat vagy szabályok nem léteznek: az 1880. évi 2106. sz. a. kiadott és a „Magyarországi rendeletek tára” ugyanazon évi folyamában 869. lapján közzétett fogházrendtartási szabályrendelet 99. §-a irányadó.

12. §. Ha a marasztalt vagy hozzátartozói az elzárás büntetésének megkezdése után a birság lefizetésére jelentkeznek: a közig. bizottság marasztaltó végzésében számszerint feltüntetett birság összegéből minden 24 órai elzárás által tíz frt törlesztettnek tekintendő, a 24 órai aluli időtartam pedig számitáson kívül hagyandó.

Ily fizetés esetén, mihelyt a marasztalt vagy hozzá tartozói a végrehajtó és az 1. §-ban megjelölt közig. hatóság által kiszámított és még hátralévő birság összegét lefizetik: az elzárás azonnal megszüntetendő, a letartóztatott haladéktalanul szabad lábra helyezendő, a befolyt birság összege pedig a kir. adófelügyelőhöz nyugta ellenében átküldendő.

13. §. Az elzárás büntetésének kiállítá-

után az elzárást foganatosító és az 1. §-ban megjelölt közig. hatóság, ennek megőrléséről a kir. adófelügyelő értesíti és ezen értesítéshez a felmerült eljárás és élelmezési költségekről szóló számlát melléki.

A kir. adófelügyelő a bemutatott költség számlát az „adóbehajtási költségek” rovatán rendelkezésére álló hitel terhére és bélyeg-telen nyugta ellenében szabályszerűen folyósítja; egyúttal pedig a vett értesítés alapján a hátralékban maradt bírság összegnek nyilvántartási törlesztést elrendeli.

14. §. Az elzárás büntetésének kiállása után az elzárást foganatosító és az 1. §-ban megjelölt közigazgatási hatóság a szabadon bocsátottat köteles a 11. §-ban hivatkozott fogházrendtartási szabályzatnak megfelelő elbocsátó levéllel is ellátni, mely az illetőnek elzárás büntetése kitöltéséről ép oly igazolásul szolgál, mint a nyugtatvány a lefizetett bírság pénzről.

15. §. Azon esetekben, midőn az elzárás büntetése, alkalmas közig. fogház hiányában, a kir. ügyészségek és járásbíróóságok felügyelete alatt álló fogdáknak töltetik ki: a kir. ügyészségek, illetőleg a járásbíróóságok vezetői; az 1880. évi február hó 21-én kelt és a belügyi miniszter ural egyetértéssel kiadott 26.842/1879. számú igazságügyi minis-teri rendelet értelmében a felmerült eljárás és élelmezési költségekről minden évnegyed végével pontosan összeállított kimutatást fog-nyak a megkereső és az 1. §-ban megjelölt közig. hatósághoz küldeni, mely köteles lesz azt a 13. §. szerint leendő elbírás végeztel az illetékes kir. adófelügyelőhöz haladéktalanul megküldeni.

16. §. A monarchia másik felében vagy külföldön tartózkodó védőköltségre kirótt pénzbírság elzárásra át nem változtatható, hanem a bírság leírása iránt a pénzügyminis-terium határozata, a közig. bizottság útján, esetről-esetre kikérendő.

17. §. Ezen szabályzat megjelenése után azonnal életbe lép, és végrehajtása iránt a törvényhatóságok a kihágási ügyekben eljárni hivatott és az 1. §-ban felsorolt közigazgatási hatóságok, megfelelően utasítandják.

Budapest, 1885. márczius hó 16-án. — Gr. Szapary s. k.

A nászutjából hazatért alispán n.-becskereki fogadtatása.

A hol a szivnek keresetlen és őszinte szeretete nyilatkozik, ott fel vagyunk oldva a szavakban való pazarlásról. Torontálmege Tallián Béla, alispánját terhesebb mint hosszú hivatali működése alatt megajándékozta azon szeretettel, bizalommal és ragaszkodással, melyek nélkül a legodaadóbb működés is — mint az ételek fűszer nélkül, legalább is izetlenné válik.

Mi már nem egy alkalommal mondtuk ki, hogy nem vagyunk és nem leszünk barátai olyan ovációknak, melyeket nem a személyhez és érdemeihez kötött elismerés és méltánylat, hanem a magános érdeke, alárendelt-ség vagy szolgáltság rendeznek és mutatnak fel.

Annál nagyobb örömmel veszünk azonban részt olyan ünnepélyeken, hol a sziv való érzelmei hangzóak az ajkakon, a hol az igaz szeretet és tisztelet lángja lobog fel az ünnepély oltárain.

Tallián Béla alispánunk fogadtatását az ilyen ünnepély oltárainak fénye ragyogta be. Ez ünnepélyhez nem kellett a megye jobbait se behívni, se berendelni, hogy azt, a mit éreznék, szavakban is tolmácsolják.

Az ezek ajkain felhangzó „éljen”-ek nem egy vezérnök, hanem az igaz lelkesedés kitérői valának.

E lelkesedés már Torontálmege határának érintésénél lobogott, s mint az az áldásos eső, mely a fellegekkel aláhullott, a boldog párt az egész vonalon kísérté.

Majdnem valamennyi állomásnál az ismerősök egész serege várta és üdvözölte azt a férfut és ifju boldogságot, a ki lovagias jelleme, lelkiismeretes eljárása, fáradságot nem ismerő munkássága által hivatva van, a megye közigazgatását akként vezetni, hogy a megye közönségének érdekei, a jogos igények korlátain belül mindenkor előmozdíva és védve legyenek; a nőt, ki szerető lelkével akként hathat férjének sziv világára, hogy azt terhes, de magasztos és üdvös munkájában a kedvetlenség, csüggedés, vagy meghasonlás soha meg ne zsbabaszthassa.

Nagy-Becskerek városa, mint székhely, szolgáltatva legfényesebb és legköltőibb részét az ünnepélynek.

Az indóháznál már ott várta az érkezőket a megye és város küldöttsége, csaknem valamennyi községek képviselői, bírák, jegyzők és a kíváncsi közönség egész serege.

Poroszkay Béla, megyénk főügyésze volt az első, a ki a megye részéről egy rózsacsokor átnyújtása mellett az ifju párt üdvözölte. Rövid, de az ünnepély természetével összhangzó beszédjéből idézzük a következő szép költői sorokat:

„E csokornak rózsái elhervadnak, mert a virágok sorsa a hervadás! Szeretelünk és tiszteletünk érzelmei azonban annál inkább fejlődni és virágozni fognak, minél tovább fogjuk nagyságodat körünkben birhatni és megismerhetni. Mind ezekről pedig biztosít bennünket az: hogy azon hölgynek, kit alispánunk élete párjával választott, egy szép és nemes jellem igaz gyönygével kellett ékeskednie!”

A nagy-becskereki 60 tagból álló képviselői küldöttség nevében egy a tomesvári Mable-féle műkertész által készített nagy,

gyönyörű virágcsokor átnyújtása mellett Kulifay polgármester üdvözölte az ünnepeltet, szivből eredő szavakban adva kifejezést azon érzelmeinek, melyek kebleiket az alkalommal elöltik és melyek a boldog párt a családélet virágos útjain is mind végig biven követendik.

Meghatottan a barátságos és örömteljes fogadtatástól, az alispán a maga és neje nevében melegen köszönte meg a szívélyes ovatiót és számtalan kocsik kíséretében a megyeháza — otthonába szerencsésen megérkezett.

A megyeház előtt óriás tömeg várta az érkezőket s egetverő „éljen”-ekkel fogadta. Az ünnepélyesen díszített terembe vezető lépcsőzet a tavasz legkedvesb virágaival ékeskedett.

A teremben már együtt voltak a szolgabírák, tisztviselők, képviselők, községi előjárók stb., s mikor a zene hangjai mellett, szép, úde és ifju nejevel az alispán a sziv legmagasztosabb érzelmeitől mosolygó arczzal megjelentek, az ünnepély lelké, Rónay Jenő főjegyzőnk következő szavakban üdvözölte:

Mélyen tisztelt nagyságod! Kedves barátunk!

Egyedül áll e megye évkönyvében a mai napnak örömteli eseménye, a felelmet és tiszteletet keltő poros akták meséi között, mint a felleghorította ég bultozatján áttörő napsugár, úgy fog ragyogni az 1885. évi ápril hó 27-ikének története, a komoly szónoklatok, hazafias, fontos beszédek és nagy horderejű közigazgatási és politikai vitákhoz szokott gyűlési termünk falai soká, de igen soká fognak regélni a mai nap szép emlékeiről.

Nem láttok, ifju házaspár, komor arczot a megye színejavából összesereglettek körében; a teljesült régi óhaj, mondhatnám: a meglegedés érzete hajtotta el azokat. Megnyugvással és örömmel fogadtuk önmagotok kovácsolta szerencsék híreit, megnyugvással a jövő iránt és örömmel a jelenben üdvözöljüket két szerető szívek egybeforrását.

A multban, ifju házaspár, önmagotok voltak jövőknek alkotói, a jövőben egyik a másiknak jelenjét varázsolja boldog és ketten együtt teszték kedves emléktűv mullatokat, és hogy ez meglesz, annak biztosítéka egy a felsőbb gondviselés fakasztotta szent érzésben, a kebletökben élő igaz, tiszta szerelemben rejlik, — azon szerelemben, melyről mondták, hogy „Két érzés és egy gondolat, egy szíverés két mell alatt”.

A megye törvényhatósági bizottságának tagjai, a közigazgatás tisztviselői és a községi előjárók nagybecsű bizalmából azért állók előttetek, hogy megbízóim tolmácsként egybekel-lestek alkalmából üdvözöljelek és szerencse-kívánataiknak szótölője legyek. — Most, midőn feladatunk első részének teljesítése köz-zen, szivből üdvözölöm a megye kormányzóját és ifju nejét a köztörvényhatósági bizottság, a tisztikar és a községi előjáróságok egyes tagjainak és összeségének nevében.

Őszintén megvallom, zavarba hoz feladat-om másik felének nehéz volta, mert hogy annyi szívek az enyímehéz hasonló jó kíván-ságait méltón tudjam eszelteni, egy emberélet idejére volna szükségem és még akkor sem lehetne oly szerencsekívánatot kifejezmem, mely az arczotokról sugárzó boldogság után itélve egy még ösmeretlen szebb jövő képét tüntethetné eltek.

Szerencsét kívánni nézetem szerint annyit tesz, mint olyat óhajítani, mi a jelennél szebb, kellemesebb és kívánatosabb körülmények közzé vezet, szerencsésé teszi azt, kinek a szerencsekívánata szól.

Ha még nem lennétek túl a mátkaság idején, ha az isteni és emberi törvények szer-int örökre és elválaszthatatlan még egymás-hoz lánczolja nem lennétek, akkor — koczkáztatva ugyan, de — felvenném a barczot a jegyesek arczain jelenléti boldogsággal és szerencsét kívánnék azon új életszakaszhoz, mely az oltár előtt kimondott „igen” szóval kezdődik és a szemfedél alatt találja befeje-zését, de most, mikor már az örökön köte-lező fogadás szózata az Ur színe előtt el-hangzott ajkaitokról, midőn a földi élet pa-radicsomának lakói levétek, és midőn pillantás-tok, midőn szemetek — a szívek ezen látható tükrö — egy, mások által csak irigyelhetett boldogságról regél, szerencsét kívánni annyit lenne, mint profanisálni az érzelmei legszentebbikét, mint azt mutatni, hogy mi egyenkint és össze-ségben képesek vagyunk nektek még egy szebb jövőt kívánni, képesek vagyunk a földi éden oly virányaira vezetni, mely a sziv világának addig csak képzelt eszményvilágot tárja föl előttetek.

Ha meggondolom, hogy feladatom e má-sik felének teljesítése éppen veletek szemben hui és eredménytelen, a kétes kimenetelű harc heiyett inkább fegyvernagyvást kötök, így éppen megadom magamat, mert én, ki az igaz szerelmet eddig csak költeményekből ösme-rem, a költők érzésével tudom csak annak felülmulhatlan és kifejezhetlen boldogságát képzelni és így azt hiszem, leginkább ugy oldom meg feladatomat kötelességszerű his-séggel, ha megbízóim őszinte tiszteletének o csekély jelét átnyujta, az ő szótokatul veszem ajkamra, és azt kívánom, hogy „Miként a bor ugy erősbödjék házas éltetek boldogsága is napról napra.”

Az évek hosszú során át megőrzött ba-rátság és hivatali társulás ez őszinte za-vaira az ünnepelt meghatottan válaszolt, ugy a maga, mint szerető neje részéről hangsu-lyozva mind azokat az érzelmeiket, melyeknek minden részről való állandósítása, a hivatalos és társadalmi együttélést kedvesse és kelle-messé alkothatják.

A főjegyző, mikor szónoklatát bevégezte, nyújtotta át Torontálmege közigazgatási személyzete, a törvényhatósági bizottság és községi előjárók részéről a budapesti euró-pai híru Bachruch A. által antik styiben ké-szített, Robert király korabeli alaku ezüst kan-csót, 14 poharat és tálcát, azokkal a boldog és virágos napok emlékeit a családban is megörökítendő.

E mű mint conceptio, mint izlésteljes és finom kivitel utánzásában a családásig hű és mint tisztán kézimunka előállításá tekintetében azon remek közeg sorozható, melyek Bachruchnak, a mesternek művészi hírnevét az idők hosszú során át biztosítják, kivitelében szövetkeztek a művészes nemes ambíciója és az ajándékozók fennkölt igényei.

A tálcza előláján ez áll:
„Miként a bor, akként erősbödjék házas éltetek boldogsága is napról napra.”
1885. április hó 27-én. Bachruch A.

Háttalján pedig e sorok:

Torontálmege közigazgatási személyzete, a tör-vényhatósági bizottság tagjaival és a községi előjárók-kal együtt szeretett alispánja vizeki Tallián Béla-nak, varadiai Baich Máriával történt egybekelése alkalmából őszinte szeretet- és ragaszkodását, ez uton is meg-örökíti.”

A poharak mindegyikén a járasok nevei. A kancsó dombor oldalán Torontálmege címere.

Az ünnepélyt a tréfás muza játszsága fejezte be, számtalanszor mosolyt csalva a szerető pár ajkaira. Engedje a Mindenható, hogy a kedélyesség és derű fénye aranyozza be hosszúra nyuló éveiket!

Egy fontos képviselőházi ülés.

Hosszú vajadás és várakozás után a határvidéki házközösségi intézmény megszüntetéséről szóló törvényjavaslat végre a május 5-iki ülésben a képviselő-ház plenumban is megvitatás alá került.

Az egész, 52. §-ból álló javaslat egyetlen egy ülésben egy általánosságban, mint részleteiben létárgyaltatott és Dániel Ernő két módosításával csaknem egyhangulag elfogadtatott.

Bármily meglepőnek is tessék e gyors-ság, mégsem nevezhető az felületességnek, mert azon nagy nyilvánosság, mely e javaslat tárgyalásánál követeltet, s különösen azon körülmény, hogy a képviselőház igazságügyi bizottsága azt két ízben is tárgyalta s alaposan revidálta, feleslegessé tettek minden hosszabb vitát, mely legfeljebb ismétlésekből állhatott volna.

A vita kiemelkedő részét Pancsova város és kerületét képviselőjének, Dániel Ernőnek beszéde és módosítványai ké-pezték, melyek a házban is megérdemelt figyelemben részesültek.

Iszákovics Milánnak, az uzdini ke-rület képviselőjének ügyesen indokolt halasztási indítványára pártolásra még az ellenzéknel sem talált, annyira általános az óhaj minden specialis küllönállást, mely a volt határvidékre nézve még fennáll, mielőbb megszüntetni.

Egyébiránt ez ügyet egy fontosnak tartjuk, hogy az egész vita lefolyását kimerítően ismertetni kötelességünknek ismerjük.

Első szónok volt az igazságügyi bi-zottság előadója Dr. Gáll József, ki hangsúlyozta, hogy ezen javaslat csak folytatása és befejezése azon átalakítás-nak, mely az 1873. évi vonatkozó tör-vényekkel fogantatva vétetett.

Indokolta azután a házközösségi in-tézmény mielőbbi megszüntetésének szük-ségét azzal, hogy ez intézmény a ha-tárri szerveket megszüntetése óta anach-ronismus, mely csak az egyéni fejlődés-nek állja útját.

Több vonásaiban előadván az intéz-mény történetét és jelen állását, kiemeli az ellentétet, mely a házközösségi intéz-mény és a modern gazdasági valamint jogi alapelvek közt fennáll.

Fejteteli azután azon okokat, melyek miatt a házközösségek az 1873. évi XXIX. t. cz. 5. §-ában megengedett felbontást oly arányban igénybe nem vették, mint várni lehetett; s a melyek egyúttal a tiikos osztályok elszaporodását is okozták.

Ezen okok legfőbbike a nem igen kedvelt lélek szám szerinti egyenlő osz-tály, és a bélyeg s illetékmentesség kor-látály volta.

Áttért azután a javaslat alapelveinek ismertetésére s kiemeli, hogy a felek akaratanak minél nagyobb figyelembé vétele volt első sorban irányadó, s ezért az egység és a tiikos osztály a leg-kiterjedtebb mértékben respektáltatik, úgy hogy hivatalos beavatkozás remélhetőleg csak csekély számú esetekben lesz szük-séges.

Egy további elv a tényleges felosztás mellőzése, hacsak a felek nem követelik, mi által a birtok elapritás kerültek.

Ugyanerre céloz azon intézkedés, hogy a gyermekek része az apának adatik ki.

Perhorreskálja azután az ági osz-tályt mint alapelvet, és pedig elvi szem-pontból, mivel szerinte a házközösséget alig lehetne másként megszüntetni ez uton, mint megannyi hitbizomány, tehát megkötött vagyon teremtése által.

Egy további kérdés a megszünte-tési eljárás, illetve hogy az abban köz-reműködő közegek kik legyenek.

Főérve a bírói eljárás ellen: hogy az eljárás utóbbi módjára bírói szerve-zet alaptörvényeivel ellenkeznek, s hogy mindazon teendők, melyek első sorban végzendők, közigazgatási természetűek. A jogi természetű ügyek a bíróság elé utasítvák, s ezzel a zavaróknak eleje vétetik.

Ajálja tehát a javaslat elfogadását. Utána a javaslat ellen Iszákovits Milán szólalt fel, kinek beszédét kö-vetkezésben közöljük:

T. képviselőház!

A polgárosított magyar határvidéken fenálló házközösségi intézmények megszüntetését célzó törvényjavaslat — százados jogállapotokat akar nagy hirtelenséggel megváltoztatni.

A határvidéki nép alig tudott hozzá-szokni a polgári közigazgatáshoz s mi már is magánjogi viszonyait akarjuk megvál-toztatni.

T. képviselőház! Europa minden államai-ban — sajnálattal legyen constatalva — terjed a szegénység, terjed a socialismus. Ezen kettős baj ellen a tudomány sem tu-dott más szert ajánlani, mint az associatiót. És t. képviselőház, midőn a legközelebbi multban e képviselőházban az agrárkérdés pendített meg: akkor Batúszner Guidó kép-viselő ur, ha jól emlékszem, a ház általános helyeslése mellett utalt az associatió, a va-gyonközösség előnyös s üdvös voltára.

Ez a vagyonközösség itt meg van t. ház, és mi le akarjuk romolni. A földbir-tokok tulajdos eldarabolása krízissel fe-nyezett mindenütt: és mi fel akarjuk da-rabolni azokat a birtokokat is, melyek ed-dig osztatlanok voltak és melyeknek osz-tatlan volta mellett jól érezte magát a nép.

Ezen állításom igazolására, t. ház, ha-torkodom azon körülményt felhozni, miszerint a határvidéken létező nép rendes anyagi viszonyok közt élt és él jelenleg is. És habár szegényebb sorsu ember is létezik közötté, de koldus nincsen. Ellenben mióta Horváthországban a házközösség intézménye megszűnt; ott nemcsak szegény ember, a mi ezelőtt nem volt, de koldus is létezik.

En t. ház, a magam részéről figyelembé véve az általam képviselt érdekeltséget, figyelembé véve azon körülményt, miszerint hitem és meggyőződés az, hogy e tör-vényjavaslat által a nép elszegényedés ve-zélyének van kitéve s ebből kifolyólag a proletárium növekednek, mely meggyőző-désem, hogy válságos közgazdasági s poli-tikai hibát követnénk el a törvényjavaslat elfogadása által, — ennél fogva a törvény-javaslatot nem fogadom el és bátor vagyok a következő határozati javaslatot benyuj-tani: „Miatán a határvidéki nép csak nagy nehezen tudott hozzá szokni az új pol-gári közigazgatáshoz, magánjogi viszonyainak felforgatása nemcsak nehezebbé tenné hely-zetét, hanem elégedetlenné is tenné az új kormányzattal, miután a házközösségek fel-osztása által ezen vidék az elszegényedés veszélyének lenne kitéve, nevezkednek a proletárium elterjedését, hol előbb ez ösmeretlen volt; és miután nagy veszedlemmel jár, ha az ország alsóbb vidékeit egy elégedet-len, elszegényedett és elkiseredett elem ké-pezné, indítványom oda irányul: mondja ki a t. ház, hogy a törvényjavaslatot oportu-nusabb körülmények beálltaig leveszi a napirendről.” Ajánlom a határozati javaslatot elfogadásra oly kijelentéssel, hogy a rész-letekbe nem fogok bocsátkozni.

Ezen indítvány felolvasása után fel-szólt az igazságügyminisiter képviselő Berczolly ministeri tanácsos, ki Iszák-ovicsal szemben megjegyzi, hogy ez indítványát semmivel sem indokolván, ő a pusztá tagadás terére is szorítkozhatnék. A javaslat szükségességét, időszerűségét és helyességét azonban megvilágítandó az előző szónokkal szemben is, történelmi deductióba bocsátkozik, Mátyas király-tól kezdve hosszadalmasan fejtegetvén a házközösségek történetét. Fejtegeté-seiben különösen azt törekedett kimu-tatni, hogy a katonai kormányok is a rendezésben fősulyt fektettek arra, hogy necsak katonákat nyerjenek, hanem pol-gárokat is.

A jelen viszonyokra áttérve hang-súlyozza azt, hogy a szerzett jogokat nem szabad figyelmen kívül hagyni; in-

vágszál. Szerzője: Zámbovsky Ludmilla. A nőkérdés mai jelentőségében. Szerzője: Sipos Sománé Cséky Ilona. A miért sok család elszegényedik. Szerzője: Bodnár Gáspár, segédlelkész. A nő hatásköre. Szerzője: Mendel Hermin. A nők a társadalomban. Szerzője: Bíró Pál. A mai lányok. Szerzője: Teusz Tivadar, Regényíró. Szerzője: Vári Lajos. Mire törekedjék az ember? Szerzője: Killius Irene. A nyílvanosság tere. Szerzője: Kóhalomszéki Kádár Ilona. Megjárta. Szerzője: Kolozsvári Béla. Takarékoskodjunk. Szerzője: Tölgyesi Mihály. Az olvasásról. Szerzője: Nágel Riza.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

VASUTÜGY.

(Szab. osztr. magy. államvasut-társaság.)
A nagy-kikinda-n.-becskereki vasut állomási között egyrészt és a szab. osztr. magy. államvasut-társaság magyar hálózata és osztrák hálózata Marchegg-Bécs vonalrész állomásai, Bécs Nándor császár

éjszaki vasut, Bécs Bécsvárostárház és Bécs cs. kir. államvasutak (Erzsébet pályaudvar) között másrészt, a gyors- és közönséges árúk közvetlen szállítására 1885. évi május hó 15-én egy új díjszabás II. rész, lép hatályba.

Ezen díjszabás által a nagy-kikinda-nagy-becskereki vasut állomásainak megnyitásától érvényes hasonnevű díjszabás és az ahhoz megjelent 1884. november hó 20-án érvénybe lépett I. pótlék hatályon kívül helyeztetnek.

Az új díjszabás tartalmaz csomóponti díjtételeket, helyesbítéseket, továbbá mérsékelt díjtételeket: az I. különdíjszabásba tartozó árúkra, asványiszén és koaks, cser és cserbéj; és a II. különdíjszabásba tartozó faneműk és vasuti talfsák, tűzifa és a „C“ osztályba sorozott kő, kavics és téglá közvetlen szállítására az ott elősorolt viszonylatokban.

(Sajtóhiba helyesbítése.)

Az osztr. m. román vasuti kötelekben folyó évi május hó 1-én hatályba lépő gabona díjszabás (IV. rész.) 55. oldalán a Filiási-Temesvár-Józsefvárosi viszonylat díjtétele 100 kg. utáni 172 centimesre kiigazítandó.

A szab. osztrák magyar államvasut-társaság folyó évi május hó 3-ától kezdve egész szeptember vegeig, ünnep- és vasárnapokon Pozsonyból-Bécsbe és vissza külön kéjmeneteket rendez, melyekhez a pozsonyi állomáson igen mérsékelt árú menet-tértíjegyek adtak ki.

Ezen jegyek ára, a szállítási adót és bélyegilletéket beleszámítva a következő. Pozsony . . . . . II. osz. 2.50 frt. Bécs (o. m. á. v.) és vissza III. osz. 1.50 frt.

Az odautazás Pozsonyból Bécsbe (o. m. á. v.) a 20. sz. személyvonattal, a visszautazás Bécsből (o. m. á. v.) Po-

zsonyba ugyanazon napon a 19. vagy 17. sz. személyvonattal történik.

Gyermekek felvétele ezen meneteknél ugyanazon módon eszközöltetik mint a külön kéjvonatoknál Bécsből-Pozsonyba. Ezen igen mérsékelt menettíjegyek alapján feladásra kerülő podgyász után szabadsúly nem számítatik.

(Szab. osztr. magy. államvasut-társaság.)

Az osztr. magy. vasut köteleki díjszabás II. rész 4. füzetében (érvényes f. évi február hó 1-től) az I. pótlék jelent meg, mely folyó évi május hó 1-vel lép hatályba.

Ezen pótlék tartalmaz.

I. Forró Encs állomás bevonását az 5. kivételes díjszabásba.

II. Baja és Brassó állomások felvételét a 9. kivételes díjszabásba; végül: III. Helyesbítéseket.

E pótlék a részes vasutaknál kapható.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény. (191-3.1)

Jankahid határában a temes-begavölgyi vízszabályozási társulat által czelba velt kisajátítás megindítása a nm. közmunka és közlekedésügyi ministerium által engedélyeztetvén ezennel közhírré tételük, hogy a kisajátítási tervek megállapítása iránti közigazgatási eljárás alantirott elnöklele alant kinevezett bizottság által Jankahid községhezánál f. é. **junius 6-án**, d. e. 10 órai kezdettel fog megtartatni.

Erről az összes érdekelt azzal értesítetnek, hogy a fentebb kitűzött tárgyaláson saját érdekükben annál inkább is jelenjenek meg, mert a terv tekintetében a bizottság akkor is érdemileg határozandó, ha egy érdekelt sem jelent volna meg, a kisajátítási tervek és összeírások a fentebb megjelölt község-előjáráságoknál a tárgyalást megelőzőleg 15 napi közszemlére téve vannak. Kelt N.-Becskereken, 1885. évi május 5-én.

Rónay,

m. főjegyző mint köldöttéségi elnök.

948. sz. tkvi 1885.

(193-1.1)

Arverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság részéről közhírré tételük, hogy a zagrabi kaptalan módosi uradalma végrehajlaton, Dekrell, sz. Schulcz Maria orokkői végrehajlati szennvedett elleni 197 frt 37 kr. tőke, ennek 1881. évi szept. hó 25. napjától számított 5% kamatai, 35 frt perbeli, 19 frt 75 kr. eddigi, 12 frt 50 kron mar megállapított arverés keresi és 8 frt 50 kr. újabb költség iránti végrehajlati ügyében a módosi kir. bíróság terulethez tartozó, Istvanfold község 78. sz. tkjvben A. II. a. felvett 332/78. hr. sz. legelőnek 50 frt becsárban, továbbá az istvanoldi 364. sz. tkjvben A. I. a. felvett 82. oi. sz. ház felülméptényének 200 frt becsárban, valamint e ház 81. hr. sz. beltelkenek 116 frt becsárban, tekintettel az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ának a) és d) pontjára a végrehajlat alatt nem álló tulajdonostárs jutalékával együttesen való újabb nyilvános elarverése ezennel elrendeltetik és annak fogantatására a határidő 1885. évi **junius hó 2. napjának**, d. e. 10 órájára, Istvanold községhezának hivatalos helyiségebe kitűzetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitelt becsár, a melyen alul is az arverésre kitűzött ingatlanok eladatni fognak.

2. Arverezni kívánok tartoznak a becsár 10%, vagyis 5 frt, 20 frt és 12 frt az arverés megkezdése előtt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi ministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadekképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósa mint tkönyvi hatóság Módoson 1885. évi ápril hó 11-én.

1240. sz. ki. 1885.

(178-3.2)

Pályázat.

Főny községében 360 frt évi fizetéssel szervezett és a 175 megyei törvényhatósági bizottság f. évi 17. kgy. 1885. sz. határozatával jóváhagyott községi irnoki állomásnak betöltésére a határidő f. évi **május hó 20. napjának**, d. e. 9 órájára, Főny községhezánál kitűzetvén, felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajják, hogy kérvényeiket — melyben a magyar nyelven kívül a román nyelv tökéletes bírása is igazolandó — a választást megelőző napig ezen hivatalnál nyújtsák be.

Kelt Párdányban, 1885. évi ápril hó 23.

Torontálmege párdányi szolgabírói hivatal.

(192-3.1)

Hirdetmény.

A temes-begavölgyi vízszabályozási társulatnak a Neuzina-Bóka-Módos és Ernesztváza községek határában építendő gátórlakok területének kisajátítása úján való megszerzése a nm. m. kir. közmunka és közlekedésügyi ministerium által 1884. évi szeptember hó 26-án 19102. szám alatt engedélyeztetvén, ezennel közhírré tételük, hogy a kisajátítási tervek megállapítása iránti közigazgatási eljárás alant irott elnöklele alant kinevezett bizottság által és pedig:

1) Bokára nézve a szerb-bókai községhezánál 1885. évi **május 28-án** d. e. 10 órai;

2) Neuzinára nézve a horv.-neuzinai községhezánál 1885. évi **május 30-án** d. e. 10 órai;

3) Módosra nézve, a szerb-módosi községhezánál 1885. évi **junius 1-én** d. e. 10 órai, és végre

4) Ernesztvázára nézve az ernesztvázi községhezánál 1885. évi **junius 3-án** d. e. 10 órai kezdettel fog megtartatni.

Erről az összes érdekelt azzal értesítetnek, hogy a fentebb kitűzött tárgyaláson saját érdekükben annál inkább is jelenjenek meg, mert a terv tekintetében a bizottság akkor is érdemileg határozandó, ha egy érdekelt sem jelent volna meg.

A kisajátítási tervek és összeírások a fentebb megjelölt község előjáráságoknál a tárgyalást megelőzőleg 15 napi közszemlére téve vannak. Kelt N.-Becskereken, 1885. évi május hó 5-én.

Rónay,

m. főjegyző, köldöttéségi elnök.

Pályázat.

A kis-zombori korjegyzőségénél rendszeresített jegyzőségű állás választás úján leendő betöltésére pályázat nyitattik.

Ezen állással 400 forint évi fizetés van összekötve. A pályázni kívánók felhivatnak, miszerint jegyzői szigorlati bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket e f. évi május 20-ig bezárólag a nagy-szent-miklósi szolgabírósnál nyújtsák be.

A választás f. évi **május hó 21-én**, d. e. 10 órákor, Kis-Zombor községhezánál tartatik meg. (183-3.1)
Kelt N.-Szt.-Miklóson, 1885. é. ápril 25.

Buócz,

szolgabíró.

2681. sz. I. 1885.

(186-3.1)

Pályázati hirdetmény.

Dolova községében alkalmazásba volt községi orvos lemondása folytán üresedésben jott állomás választás úján 1885. évi **junius hó 8-án**, delelőtti 10 órákor, a községhezánál be fog törtetni. Pályázni kívánó orvos tudor urak felhivatnak, kellően bélyegzett s felszerelt folyamodványiuknak alólírott szolgabíróshoz a választást megelőző napig leendő benyújtására.

Feltétel: Szláv nyelvnek tudása s okmánynyal igazolása, 2 évi hivatal viselésre kötelezettség és gyógyszernek nem tartatása.

Javadalom: 800 forint évi fizetés, szabad lakás, 20 kr. nappali és 40 kr. éjjeli látogatási díj, hét éven aluli gyermekért fentti díjazásnak fele fizeteltik; magány cselokra kiállított bizonyítványért 2 frt díj. Megjegyzetetik, hogy Dolova község szerb és román lakosságának száma a 6000-et meghaladja.

Pancsován, 1885. évi ápril hó 24-én.

Radosavlyevic,

szolgabíró.

2835. sz. 1885.

(194-1.1)

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagy-becskereki kir. tszék mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tételük, hogy Plechl Katalin, n.-kikindai lakos végrehajlatonak, Heim Karoly, illetőleg Heim Janek Julia mint késedelmes fizető vevő ennek karára és veszélyére 2000 frt tőke és jár. egy 10 frt jelenlegi és még felmerülő költségek kielegitése végett a nagy-becskereki kir. törvszek területén fekvő, beodrai 389. sz. tkjvben A. III. alatt foglalt 47. oi. sz. ház és beltelkekre 1600 frt kikiáltási árban az 1881. évi LX. t. cz. 185. §. értelmében Heim Janek Julia bánatpénzenek elvételése mellett újabb végrehajlati arverés úján el fog adatni.

Határnapul 1885. évi **május hó 23. napjának**, d. e. 10 órájára, Beodra községhezánál kitűzetik ezen hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen határnapon esetleg becsáron alul is eladatni fognak.

Kikiáltási ár a fentebb kitelt becsár, melynek 10%-a a venni szándékozók által készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi ministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadekképes papírban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt leteendő, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Vevő tartozik a vételár három egyenlő részletben, és pedig az első az arverési naptól számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyancsak azon naptól számítandó 1 hónap, a harmadikat 2 hónap alatt, minden egyes vételár után az arverés napjától járó 6% kamatokkal együtt a n.-becskereki kir. adómint letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe beszámítottatik.

A többi arverési feltételek a hivatalos órákban a telekkönyvi hivatalnál és Beodra község előjáráságánál megtekinthetők.

Kelt a n.-becskereki e. f. kir. tszék tkvi osztályának 1885. évi ápril hó 11-én tartott ülésében.

1102. sz. 1885.

(180-3.2)

Pályázati hirdetmény.

A gottlobi községi orvosi állomásnak választás úján leendő betöltésére pályázat nyitattik.

A községi orvosi állomással összekötve: a) Götlob községe által kiszolgáltatandó évi o. e. 600 frt fizetés; b) a képviselő testület részéről megállapított látogatási díj.

A választás Götlobon 1885. évi **május hó 30-án**, d. e. 9 órákor fog megtartatni.

A pályázati folyamodványok, kellőleg felszerelve a választást megelőző napig ide benyújtandók.

Perjámos, 1885. ápril hó 16-án.

Nikolits Bogdán,

szolgabíró.

4007. sz. 1885.

(189-3.1)

Arverési hirdetmény.

A nm. m. kir. pénzügyministeriumnak f. évi ápril hó 3-án, 19780. sz. a. k. magas rendelete alapján közzé tételük, hogy a m. kir. államkincstár tulajdonát képező, Ujpecs község határában fekvő, u. n. marhjárásból fennmaradt 2⁴⁰⁰... hold föld 200 frtban megállapított kikiáltási ár mellett 1885. évi **junius hó 1-ső napján**, d. e. 10 órákor, az upécsi kincstári ispánság hivatalos helyiségeben megtartandó arverésen a legtöbbet igérőnek örök áron eladatni fog.

Arverezni kívánók tartoznak a fenti becsár 10%-át az arverező bizottság kezéhez az arverés megkezdésekor készpénzben letenni, zárt írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel s szinte 10%-al ellátva az arverés kezdő-téig benyújthatók.

Részletes feltételek a szegedi jóságigazgatóság vagy pedig az upécsi ispánságnál szerezhetők.

Úljánlatok nem fogadtatnak el.

Szegeden, 1885. évi ápril hó 25-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

1. sz. kgy. 1885.

(176-3.2)

Arverési hirdetmény.

Jankahid községének tettes Torontálmege részéről 3779/84. sz. a. jóváhagyott határozata értelmében a község tulajdonát képező és Jankahid községében fekvő szaraz malmak nyilvános úján és örök ároni eladatasa elhatározatván, ehhez képest a községi szaraz malmok elarverésére Jankahid községében és a községhezánál megtartandó nyilvános arverésre határidőül 1885-ik évi **május hó 17-ik napjának**, d. e. 10 órájára ezennel hivatalosan kitűzetvén, erről a venni szándékozók hirdetmény és szokasos közhírré tétel úján azzal értesítetnek, miszerint bánatpénz a kikiáltási becsár 10%-a készpénzben az arverést vezető községi előjáráságánál leteendő és ezen arverésnél a megjelölt ingatlanok becsáron alul is eladatni fognak.

Az 1. sz. a. szaraz malom, becsértéke 800 forint.

A 80. sz. malom, becsértéke 800 frt.

A 116. sz. malom, becsértéke 1000 frt.

A 225. sz. malom, becsértéke 600 frt.

A 226. sz. malom, becsértéke 500 frt.

A bánatpénz a kikiáltási árul szolgáló becsérték után számítandó és teendő le.

Az arverési feltételek Jankahid községhezánál vannak szemlére kitéve, hol is a venni szándékozók által a hivatalos órákban az arverés napjáig mindenkor megtekinthetők.

Kelt Jankahid község 1885. évi márcz. hó 21-én tartott képviselő testületi ülésében.

Rakovitz Ágost, Idvorjan Döme,

jegyző. bíró.

4275. sz. 1885.

(184-2.1)

Haszonbérbeadási arverési hirdetmény.

Alólírt m. kir. jóságigazgatóság részéről ezennel közhírré tételük, hogy a csatádi kincstári uradalomhoz tartozó, Nagy-Jécsa község határában fekvő, 2999^{1/2} hold majsorsági föld bebeadása iránt 1885. évi okt. 1-től, 6 évre, évi 4328 frt 22 kr. kikiáltási ár mellett, Csatad községhezánál folyó évi **junius hó 2-án**, d. e. 10 órákor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli arverés fog tartatni. Az arverés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlatokhoz is 10% bánatpénz melléklendő. Ily zárt ajánlatok f. évi junius hó 1-ig ezen kir. jóságigazgatósághoz is benyújthatók. Vagyontalan egyének, vagy a multra nézve határekeg régi bérlek, továbbá csőd, gyamság vagy gondnokság alatt álló egyének az arverésben részt nem vehetnek.

A részletes feltételek a szőregi kir. ispánságnál betekintheők. Úljánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Szeged, 1885. ápril hó 27-én.

Szegedi m. kir.

államjóságigazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

1156. szám ki. 1885.

(167-3.3)

Pályázat.

Szerb-Szt.-Márton községében 300 frt évi fizetéssel szervezett és a tekintetes megyei törvényhatósági bizottság által f. évi 68. kgy. 1885. számú határozattal jóváhagyott községi irnoki állomás választás úján leendő betöltésére a határidő f. évi **május hó 13-ik napjának** delelőtti 9 órájára Szerb-Szt.-Márton község hazánál ezennel kitűzetik, a miért is felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajják, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket, melyben a magyar nyelven kívül a szerb nyelv tökéletes bírása is igazolandó, a választást megelőző napig ezen hivatalnál nyújtsák be.

Párdány, 1885. évi ápril hó 15-én.

Torontálmege párdányi szolgabírói hivatal.

Pályázat.

Magyar-Ittebe községében 300 frt évi fizetéssel javadalmazott és a tettes megyei törvényhatósági bizottság folyó évi 56. kgy. 1885. sz. határozatával jóváhagyott községi irnoki állomásnak Magyar-Ittebe községhez való választás útján leendő betöltésére a határidő f. évi május hó 15-ik napjának, d. e. 9 órájára kitűzték, a miért is felhívják mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt s a magyar nyelvben való jártasságot tanúsító kérvényeiket a választást megelőző napig ezen szolgabírósnál nyújtsák be.

Kelt Párdányban, 1885. évi április hó 20.

Torontálmegye párdányi szolgabírói hivatala.

Arverési hirdetményi kivonat.

A n.-becskereki kir. tszék mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tételik, hogy a n.-becskereki takarékpénztár és Mihanovits Zsófia végrehajlatóknak, Kupuszarovits Miklós, Kupuszarovits Mária és Zvekits Minadora n.-becskereki lakosok végrehajlati szenvedő elleni végrehajlati ügyében, és pedig a n.-becskereki takarékpénztár részére, mindhárom végrehajlati szenvedők ellenében az összes lejjebb felsorolt fekvőségekre 5000 frt tőke, ennek 1885. évi január 9-től járó 6% kamatai, 6 frt 20 kr. óvási, 1/3% váltó díj, 24 frt 75 kr. per, 50 frt iteleti és 28 frt 46 kr. végrehajlati, valamint 12 frt ezuttali, ellenben Mihanovits Zsófia részére, csak Kupuszarovits Miklós ellenében egyedül a n.-becskereki 4031. sz. tjkönyvbeli birtokra nézve 500 frt tőke, ennek 1884. évi nov. 2-től járó 6% kamatai 15 frt 65 kr. per, 12 frt 65 kr. végrehajlati és 12 frt jelenlegi és még felmerülő költségek kielégítése végett végrehajlati szenvedőnek a n.-becskereki kir. tszék területén fekvő, a nagy-becskereki 4031. sz. tjkvben A. I. foglalt 606. öi. sz. alatt foglalt 23760 frtra becsült ház és bertelek, valamint az ugyanott A. II. a. 1691. öi. sz. a. foglalt, 1768 frtra becsült ház és bertelek, — úgy a 9841. r. sz. a. foglalt, 52 forintra becsült pótzántó, — továbbá 2570 frtra becsült (8555-8557.) r. sz. szőlő, — 450 forintra becsült (8787-8790.) r. sz. a. foglalt szőlő, — nemkülönben az A. IV. 3-11, és III. 4. sorsz. a. foglalt 832 frtra becsült szuruk és pótzántók Kupuszarovits Miklós tulajdonán felvett ingatlanok, — úgy a n.-becskereki 436 sz. tjkvben 605. öi. sz. a. foglalt 33840 frtra becsült ház és bertelekre Zvekits Minadora tulajdonán felvett birtokra, — végre a n.-becskereki 2375. sz. tjkvben foglalt 75 frtra becsült 8791. r. sz. szőlő — és ugyanott 8792. r. sz. a. foglalt 58 frtra becsült Kupuszarovits Miklós tulajdonán felvett ingatlanok végrehajlati árverés útján el fognak adni.

Határnapul 1885. évi július hó 23. napjának, d. e. 10 órája, ezen kir. törvszék tkvi hivatalában kitűzték azon hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen határnapon esetleg becsáron alul is eladati fognak.

Kikiáltási ár a fennebb kített becsár, melynek 10%-a a venni szándékozók által készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeriumi rendelet 8. §-ában kijelölt ovadekképes papírban a kiküldött kezéhez bántalpenz gyanánt leteendő, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Vevő tartozik a vételért három egyenlő részletben lefizetni, és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt, a második 60 nap alatt, az utolsó 90 nap alatt, minden egyes vételár után az árverés napjától járó 6% kamatokkal együtt a n.-becskereki kir. adó-mint leteti pénztárnál lefizetni.

A bántalpenz az utolsó részletbe beszámítatik.

A többi árverési feltételek a hivatalos órákban a tkvi hivatalnál és N.-Becskerek város tanácsánál megtekinthetők.

Kelt a nagy-becskereki kir. tszék tkvi osztályának 1885. évi márcz. 28-án tartott ülésében.

Készpénz

földek és házakra 5% kamattal

a legkisebb összegtől a legmagasabbik adatik. A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik. A szükséges okmányok átadása alkalmával a kölcsönhöz arányított előleg minden magasságban azonnal kapható.

Pontos és gyors körösztűlvezetés felett mindenki meggyőződve lehet, és szolgálok minden e szakmába vágó felvilágosításokkal bérmentve.

Első nagy-becskereki váltó és bizományi üzlet Kadelsburger L.

Iroda: N.-Becskereken, Hunyady- (fő-)utca 608. sz.

Kadelsburger L.

első nagy-becskereki váltó és bizományi üzlete

vesz és elad mindennemű állami és magánsorsjegyeket, arany és ezüst pénzeket, idegen bankjegyeket és valutákat. Beváltása mindennemű szelvényeknek; utalványok, pénztári jegyek, nyerevények és szelvények leszámítolása; részletekkel valamennyi sorsjegyekről.

== Igérvények minden huzásra. ==

Első nagy-becskereki váltó és bizományi üzlet

L. Kadelsburger.

Iroda: N.-Becskereken, Hunyady- (fő-)utca, 608. sz. (187-1)

Pályázat.

Antalfalva községében egy 300 frt évi fizetéssel és 100 frt lakbér-átalánnyal javadalmazott jegyzőségű állás betöltendő lévén, felhívják mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és belyegzett kérvényüket hozzám f. évi május hó 10. napjáig küldjék be.

A választás f. évi május hó 15-én, Antalfalva község házában fog megjelteni.

Antalfalván, 1885. é. április 12-én.

Hegedűs, szolgabíró.

Hirdetmény.

Mely szerint közhírré tételik, hogy Neuberger Lajos, ujvidéki lakos végrehajlati javára, Jeltics György, mosorini lakos végrehajlati szenvedő tulajdonként lefoglalt 1 kukorica kotárka, 3 anyadisznó, 150 liter rum, 600 liter veres bor, három 12-akós hordó és két 6-akós hordóból álló ingóság 1885. évi május hó 10-én, d. u. 2 órakor, végrehajlati szenvedő lakásán készpénz fizetése mellett bíróság el fog árvereztetni.

Kir. járásbírósg Titelen, 1885. évi április hó 7-én.

Szabó Mihály, kir. járásbíró.

Pályázat.

Német-Párdány községében 200 frt évi fizetéssel szervezett és a tekintetes megyei törvényhatósági bizottság által f. évi 71. kgy. 1885. számú határozattal jóváhagyott községi irnoki állomásnak választás útján leendő betöltésére a határidő f. évi május hó 12-ik napjának délelőtti 9 órájára Német-Párdány községében ezennel kitűzték a miért is felhívják mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket, melyben a magyar nyelvben kívül a német nyelv tökéletes bírása is igazolandó, a választást megelőző napig ezen hivatalnál nyújtsák be.

Párdány, 1885. évi április hó 15-én.

Torontálmegye párdányi szolgabírói hivatala.

Pályázati hirdetmény.

A szaravollai, illetve szerb-szent-péteri körorvosi állomásnak választás útján esz-közlendő betöltésére pályázat nyitattik.

A körorvosi állomással összekötve:

a) az orvosi hórhoz tartozó Szaravolla, Egres, Szerb-Szent-Péter-szerb, Szerb-Szt.-Péter-német községek által kiszolgáló évi o. e. 800 frt fizetés;

b) a képviselő testületek által megállapított látogatási díjak.

A választás Szerb-Szent-Péter-szerb községében 1885. évi május hó 29-én, d. e. 9 órakor fog megtartani.

A pályázati folyamodványok kellőleg felszerelve a választást megelőző napig ide benyújtandók.

Perjámos, 1885. április 16-án.

Nikolits Bogdán, szolgabíró.

1885 KIALLITÁS

MEGHÍVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIALLITÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V. VÁCI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és VÁCI KÖRÜT 63. SAJÁT, KÜLTÖN ÉS CÉLELA ÉRTELT HELYSÉGEIBEN. EGY RENDEKIVÜL DUSAN ELÁTOTT RENDELTET BE.

melynek szíves megtekintésére az érdeklődők fizetékkel megtekinthetnek.

1885 KIALLITÁS

A torontálmegyei gazdasági kiállításon 1884-ben EZÜST DISZ-OKLEVELET nyert. A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyász. kiállításon EZÜST ÉRMET nyert. A triesti 1882. évi kiállításon BRONZ-ÉRMET nyert. A gráci 1880-ik évi országos kiállításon ELISMERÉSI OKLEVELET nyert.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYUVIZE

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavarokról s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajában. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervei élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiferjedi kedveltségnek örvend.

Kizárólagos forráktár **Édeskuty L.** m. kir. udv. szállítónál, Bud. pesten.

Ugyazintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás

1,500,000

palaczk.

Nagy-Becskereken kapható: Blumm Sándor, Deixner Lipót, Haidegger Ödön, Rósa Béla, Rósa Ignácz, Schlesinger Gerson, Schnitzler L., Zimmerer A., Nack Gyula és Konkoly Lajos uraknál.

(188-1.1)

Hirdetmény.

Az alibudári vásár vámszedési jog f. évi május hó 15-én, d. e. 9 órakor, a községében 3 évre bérbe fog adni árverés útján. A feltételek a községében betekintendők.

Alibudáron, 1885. évi április hó 23-án.

A községi előjáróság.

Kiadóhivatal: Budapest, V. Nádor-utca 7. sz.

Előfizetési árak a „Pesti Hirlap“-ra:

Egész évre	14 frt - kr.
Felvre	7 - -
Negyedévre	3 - 50
Egy óra	1 - 20
Egyes szám helyben	4 kr.
Vidéken	5 kr.

PESTI HIRLAP Megjelen mindennap, az ünnepek és vasárnapokat követő napokon is, 2-2¹/₂ i ven.

LEGOLCSÓBB, LEGJOBB, LEGELTERJEDTEBB MAGYAR POLITIKAI NAPILAP.

Mutatványszámok kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küldetnek.

zent-péteri
utján esz-
tatik.
kötvék:
Szaravolla,
Szerb-Szt.-
szolgáló
megáll-

ter-szerb
hó 29-én,
kellőleg
napig ide

Bogdán,
bró.

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

(190-20.1)

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

KIALITÁS

Melléklet a „Torontál” 1885. évi 19. számához.

dokolja aztán Iszákovicssal szemben a javaslat időszerűségét ugyanazon érvekkel, mint az előadó s tagadja, hogy az ügy végrendezése elhamarkodva történék, miután a javaslat a legszélesebb körökben tárgyalatott.

Utána Szederkényi Nándor a függetlenségi párt nevében elfogadja a javaslatot állami és culturalis érdekekből és leginkább abból az okból, mert az abszolutizmus utolsó nyomait akarja eltörölni.

Dániel Ernőnek nagy érdeklődéssel fogadott szakszerű beszéde egész terjedelemben így hangzik:

T. ház! Nem szándékoztam a kérdésben felszólalni; de Iszákovits képviselőtársamnak felszólalása mintegy kötelességemmé teszi, hogy szintén szót emeljek, mert miután ő volt az egyedüli képviselő azon érdekelt vidék részéről, a ki ezen tárgyat felszólalt, hallgatásom igen könnyen azt a hitet terjesztette volna el, hogy az összes érdekelt országok Iszákovits t. képviselő úr felfogásában. Mint azon vidék képviselője, kénytelen vagyok tehát ennek ellensúlyozására szót kérni és mindenképp el kell jelenteni, hogy azon nézetet, melynek Iszákovits t. képviselő úr kifejezést adott, nem osztom az ország egészére, melyre nézve ezen törvényjavaslatnak érvénye ki fog terjedni. Mindenek előtt ellent kell mondanom annak, minthogy ha oly nagy hirtelenséggel szándékoztak ezen törvényjavaslatnak elvetését. Én úgy tudom, hogy e törvényjavaslat még a mult országgyűlésen is ismételt a mult ülészek kezdetén nyújtott be, és hogy hosszas bizottsági tárgyalásokon ment keresztül, sőt alkalom nyújtott azon vidék érdekelteinek is a nyilatkozásra, kikre e törvényjavaslat vonatkozik s mint tudom, ezek nyilatkoztak is. (Ugy van! jobb felől.)

Osztom az t. képviselő úr azon nézetében, hogy ezen kérdést úgy kell megoldani, hogy minél kevesebb elégtelenséget okozunk s minél inkább iparkodjunk fenntartani azon anyagi jólétet, melyet ő ott a végvidéken hangsúlyozott, minél inkább iparkodunk kell a nagy rázkodásokat elkerülni. Mielőtt a kérdés bővebb fejtegetésébe bocsátkoznám, mindenképp előttem felmerül azon kérdés, hogy egyáltalán szükséges-e a házközösségek megszüntetése s ha igen, helyes és célszerű azon mód, melyet a törvényjavaslat proponál. A házközösségek keletkezése azon időkre viheto vissza, melyekben az ország délvidekei a török invasiók folytán elnéptelenedtek s azoknak újra benépesítésére szláv törzsek hivatott az országba.

Ezen intézmény tehát tisztán szláv eredetű, melyet a bevándorolt szláv törzsek hoztak magukkal. Kezdetben az intézménnyel nem sokat foglalkoztak az illető bécsi kormánykorok, mert a házközösségek mindig a bécsi katonai hatalom kormányzása alá voltak rendelve, és csak akkor kezdtek azzal bővebben foglalkozni, midőn meggyőződtek arról, hogy ezen intézmény katonai célokra különösen kihasználható. Ezen szempontból történt ezen intézmény első szerves szabályozása az 1807. évi úgynevezett „Grundgesetz”-cel, melyben ugyan az intéző körök azt nyilatkoztatták ki, hogy a házközösségek „mit der gewissenhaftesten Berücksichtigung der Volkswirthschaft” rendezték, de lényegesen eltértek a népszokástól, azért, hogy azt minél inkább alkalmassá tegyék katonai célok kihasználására.

Eltérés a népszokástól volt az, hogy az egyének az összességgel szemben bizonyos jogokat concedáltak; eltérés a népszokástól volt az, hogy megengedték azt is, hogy a házközösségek nemcsak a közvetlen vérségi kötelékek alapuló rokonság tagjai vétesenek fel, hanem egyszersmind egész idegenek is, tisztán azon célból, hogy ha valamely házközösségi családnak harcokképes tagjai nem volnának, e célra idegenek is felfogadhatassanak. És dacára annak, hogy ezen úgynevezett Grundgesetz volt a házközösségi intézmény első szerves szabályozása, már magában foglalja a házközösségi intézmény felbomlásának csiráját az által, hogy az egyéneket a házközösséggel szembe állítja és külön jogokat ad nekik.

Nevezetes az 1807. évi Grundgesetz még arról is, hogy nemcsak ott fejlesztette és szabályozta a katonai kormány ez intézményt, a hol azt készen találta, t. i. a szláv törzsekénél, hanem kiterjesztette ez intézményt mindazon vidékekre is, a hol azt katonai célokra alkalmassá találta, és a mely vidékek lakóinak természete és sajátosságos jellege ez intézményt perhorrescaltta, kiterjesztette románokra, németekre, magyarokra és egyéb nemzetségekre is.

Azon hadászati szempont, mely indító okul szolgált az 1807. évi Grundgesetz létrehozására, lényegesen főindok volt az 1850-ik évben keletkezett Grundgesetz létesítésére. Az 1850. évi Grundgesetz nagyjában ismétli és megerősíti ugyan az 1807. Grundgesetzet, de a negyvenes években elterjedt szabadelvű eszmék áramlatától nem tudta magát elvonni, amennyiben azt decretálta, hogy a házközösségekhez tartozó birtokot a házközösség tagjainak tulajdonjoggal ruházta fel és kiterjesztette az e birtokokhoz való jogosultságot a házközösség női tagjaira is.

De még egy más rendelkezést is tartalmaz az 1850. Grundgesetz, a mely szerint

a házközösség tagjai nemcsak hogy a házközösségi vagyonról bírnak aránylagos részt, hanem ezenkívül még külön vagyon is szerzhettek maguknak, ami körülbelül megfelel azon fogalomnak, a melyet a római jogban peculiumnak szoktak nevezni. De látjuk, hogy a házközösségi intézménynek folytonos fejlődésével minden alkalommal és körülmények közt szaporodnak egyszersmind azon elemek is, a melyek már ezen intézménynek felbontására vezetnek, mert tény az, hogy e jogosultság kiterjesztetve a nőtagokra az egyén érvényesülése annyira kiemeltetvén, hogy magának külön vagyon is szerzhethet az egyes tag, mindez olyan körülmény, a mely a házközösségi intézmény eszméjével össze nem egyeztethető, és további fejlődésének okvetlenül annak felbontására vezet. (Ugy van! jobb felől.) És ezt a felbomlást, felbontást processust előmozdítja még az 1872. június 9-én kelt királyi rendelet, mely törvényeinkben is, mint 1873. XIX. t. cz. iktatott be. Ezen 1873. XIX. t. cz. már világosan kimondja, hogy a házközösség az ahhoz tartozó jogosultság többségének akaratát folytán szétbontható, kimondja, hogy az egész házközösségből annak egyes részei kiválaszthatók; kimondja különösen azt, hogy az egyes tagok elhalálozásuk esetén az őket illető részből külön rendelkezhetnek, a mely jog kihatással állhat érvényesítésre; kimondja továbbá azt, hogy ha a házközösség egyes tagja adósságot vállal, ezen adósság behajlathatóságát a házközösségi vagyonból őt illető részre végrehajtás vezethető, és ez az egész házközösségi vagyonból kihatatható.

Miudozon intézkedések által a házközösségek fennállásának feltételei egyáltalában eltörültek; mert lehetetlen az ily intézményt fenntartani akkor, midőn a házközösségi vagyon szétdarabolása lehetővé válik, és midőn ez a szétdarabolás az egyes tagok jóakarattól függ, akkor fog az szétdarabolatni, a midőn azt akarják. Ily körülmények közt a házközösség nem maradhat fenn, terjedhet ideig, óráig, de virágzásnak semmi esetre sem indulhat. A dolgot ilyen fejlődésénél fogva bátran el lehet mondani, hogy akkor, midőn a volt határvidék azon különös rendeltetése, hogy minden harcokképes tagja harcba indulni tartozik, tartozik a hazát védeni és egész életét át e hivatásának élni, midőn e hivatásától megfosztatik, megfosztattól létjoga a házközösségi intézménynek. A házközösség azon sajátosságával, hogy ott a vagyon a házközösség összességét illeti, az egyéni tevékenységet legnagyobb mérvben megbénítja és a rendes munkásságra nézve a kellő ingert nem nyújtja: ezen sajátosságával az intézmény a mai életben kiáltó anarchizmus. Ennek fenntartása, különösen tekintetbe véve azt is, hogy azon romboló hatásnál fogva, melylyel az 1872-iki királyi leirat rendelkezik, mely szerint a legszorgalmasabb tagja a házközösségnek soha sem tudja, hogy mely napon virradt arra, hogy a közös vagyon egészen elpocskollatott és így létezési feltétele fölött folytonosan damoklasi kard függ, mutatja a ház, hogy azon vidékek, melynek lakosai ezeltől tíz évvel csatlakoztak vissza az anyaországhoz, s mely fölött tíz évvel ezeltől nyerte vissza a magyar törvényhozás és kormány intézkedési jogát, — hogy e vidék szükségletei és követelményei iránt kellő figyelemmel és a szükséges gondossággal nem viseltetnek épen akkor, ha ezen állapot tovább is fenntartani akarának. Ha valami, úgy ezen állapot további fenntartása volna alkalmas és képes az elégtelenséget azon vidéken előidézni, mert ha Iszákovits Milán t. képviselő társam azt mondja, hogy azon a vidéken a házközösség intézményének uralma alatt bizonyos jólét és rendezett anyagi állapot létezik, akkor arra vagyok bátor figyelmeztetni, hogy azok maradványai azon romlatlan ősi szerkezetnek, de nem eredményei azon állapotnak, a mely most létezik. Ezen intézmény most káros befolyással van, mert alig tíz éve, hogy életbe lépett, teljes mérvben még nem fejlődött ki, de ha meghagyjuk továbbra is a jelen állapotban bizonyára tönkretétetik úgy a szellemi mint az anyagi jólét, és új felvirágzásra, míg a törvény e részben helyesen nem intézkedik, kilátás nincs.

Én t. ház, nem akarok kiterjeszkedni most a megszüntetés egyes módzataira, mert erre nézve felszólalás nem történt, sem az alaki eljárásra, mely úgy látszik közmegegyezéssel találkozik. Csak egyet akarok megemlíteni. Midőn ezeltől tíz évvel az anyaországhoz visszacsatlakozott, midőn a magyar törvényhozás és magyar kormány hatáskörébe került, a vidék lakosságában meg volt a jóakarattal és őszinte szándékkal, hogy épen oly jó hazafiak lesznek, és őszintén csatlakoznak az országhoz, mint a mily hagyományos hűséggel viseltetnek az uralkodóházhoz. De ők egyenjogú testvérek akarnak lenni s nem az erősebb hatalom jogánál fogva alattvalói, egyenjogú testvérek, kik minden jóban, hátrányban, örömben, bánban egyenlően osztoznak az ország többi lakosaival.

Ezt, t. ház, csak úgy lehet elérni, hogy azon törvények, a melyek az ország többi részeiben érvényesek, kiterjesztetnek a visszacsatlalt vidékekre is. Tudjuk mindnyájan, hogy az általános magánjogi törvénykönyv készülvén, hogy az ország talán néhány rövid év lefolyása alatt fog tárgyalatni és érvényre emeltetni, és ha az el fog fogadtatni, szükséges, hogy az ország valamennyi részére kiterjeszthetessék, és hogy az országnak egy része se legyen, a melyre az kiterjeszhető

ne lenne. Szükséges ennélfogva, hogy ott, a hol a törvény létesítése akadályba ütközhetnék, ezek ideje korán eltávolíttassanak. Ily akadály volna a házközösség intézménye, ha az továbbra fenntartatnék, mert bármiképen szőljön és készüljön is el az általános magyar magánjog, nem hiszem, hogy azt akképp lehessen elkészíteni, hogy annak keretében a házközösség intézménye beilleszthető legyen. (Helyeslés jobb felől.)

Ezek alapján ajánlom a törvényjavaslatot a t. háznak elfogadásra. (Elték helyeslés jobb felől.)

Gáll előadó rövid felszólalása után a javaslat általánosságban elfogadtatott.

A részletes tárgyalás alkalmával Dániel Ernő a 19. §-hoz a következő módosítást javasolja: Ezen szakasz második bekezdésének második pontja ekként szövegeztessék:

Ellenkező esetben csak a tulajdonjog aránya állapíthatik meg: ha azonban a házközösségi vagyonból egy vagy több tagot illető részre végrehajtás vezetetik, a többi jogosult tagok ezen részek kihatását követelhetik.

Ezen módosítás, miután ahhoz Gáll előadó is hozzájárult, elfogadtatott.

Szintugy elfogadtatott Dániel Ernőnek a titkos osztályokról szóló 42. §-hoz ajánlott azon módosítása is, mely szerint ezen §. első bekezdésének utolsó szava: „bejelentendők” helyett ténylesek: „az ezen idő letelte után hivatalos beavatkozás folytán elrendelt tárgyalás elsőfokú hatósági befejezése előtt az eljáró szolgabíróknak bejelentendő.”

Ezen indítvány elfogadtatván, a titkos osztályok az elsőfokú véghatározat hozatala előtt figyelembe veendőek lesznek.

A törvényjavaslat többi szakaszai az igazságügyi bizottság szövegével észrevétel nélkül fogadtattak el. —ó.

Emlékirata

a torontálmegegyei gazdasági egyesület által kiküldött hitelszövetkezeti létesítő bizottságnak.

(Folytatás.)

Ezen az elmélet, a törvény szempontjából minden tekintetben kifogástalan hitelszövetkezeti előnye abban állanak, hogy a központi intézettel összeköttetésbe illetoleg szövegszerű leírt összes szövetkezetek és községi takarékpénztárak az előbbinél elégitik ki olcsó módon visszleszámítolási utján azon hitelszükségleteket, melyekre önérejükkel képelenek, és melyekre nézve eddig alig vagy csak drágán találtak meghallgatást; azonfelül pedig a központi szövetkezet veszi át azoktól esetleges feles pénzeiket gyümölcsötletés végett. További előnyökét nyújtanak pedig nemcsak számukra, de az illető hitelkeresők számára is a jelzálogüzlet, és a hosszú lejáratu törlesztési jelzálog-kölcsönök közvetítésének egyöntetű szabályozása.

De, tekintetes köztörvényhatóság, a központi szövetkezet e szolgálata viszontszolgáltatástól lesz feltételezve; mert a szövetségbe lépett vidéki hitelintézetek alapszabálytervezetünk 34. §-ához képest kötelezve leendének, hogy bizonyos megállapítandó kamatlábon felül hitellezőik nem szabad.

Ha pedig valamely vidéki hitelintézet e kötelezés ellen vét, a szövetségi szerződés alapján a szövetség kötelezőből kirekesztetvén, a központi szövetkezet az ilyként nyakacs, vagy eredetleg is belépni vonakodó hitelintézet telephelyén versenyszövetkezetet, fioktelepet vagy ügynökséget állítand fel, a melyek az olcsó kölcsönnyújtással mindenkor járó vonzerő hatalmánál fogva a rakonczálankodókat multhatlanul visszatérlelendik édes anyjukhoz, a központi szövetkezethez.

Mind ezek azonban, tekintetes törvényhatóság, csak amugy valószínűsítést meg, ha a központi intézet oly nagy mennyiségű üzlet-rész-töket (alapitkét) fog gyűjtetheti, a melylyel a kielégítésre váró nagy hitelszükségleteknek valóban megfelelni képes is legyen, főgondoskodásunkat természetesen eme kétség kívül nem könnyű feladat sikeres megoldására kellett irányítani.

Hogy pedig ezt elérhessük, megyénk jelen viszonyai közt, midőn a töke a nagyobb kamatot hozó és a mellett biztos elhelyezések felé gravitál, módot kellett találnunk arra, hogy kontemplált alkotásunk eme irányzatnak is eleget tegyen a nélkül, hogy utját állja ama mellőzhellen czélnak, mely szerint a hitelnyújtás olcsó legyen, tehát a mezőgazdaságnak és kis iparnak hasznos szolgálatot is tehessen.

S megoldásunkat bátran szerencsésnek mondhatjuk, mert míg egyfelől alapszabálytervezetünk 35. és 38. §-ai szerint a szövetkezet tagjai az üzletresztölke képzésének öt évi határideje alatt befizetett üzletresztölkéjük után csak 4%-nyi kamatot illetoleg osztalékat kapnak, a mi az elhelyezésre elegendő ingert nem nyújt ugyan: eddig ép e körülmény az, mely annak biztosításul szolgál, hogy az üzletresztölke nagyobb kamatoztatásban fog részeseülni az által, hogy a szövetkezet fennállásának első öt évében, vagyis az üzletresztölke képzésének idejében az érintett

4%-kon felülemelkedő tiszta nyereség a 35. §-hoz képest a tartalékalaphoz csatoltatván, ily módon erős tartalékalap képezetik, melynek jövedelmeit a központi szövetkezet tagjai ezután élvezni fogván, oly tetemes gyümölcsötetésben részesülendének, a mely más nemű elhelyezésnél alig érkezik.

E számítás pedig megczafolni alig lehet, ha tekintetbe vétetik, hogy tervezetünk 26. §-a szerint a váltóleszámítolási üzletnél 2%-kal, a visszleszámítolási és jelzálogüzletnél pedig 1 1/2%-kal több kamatot nem vehet a központi szövetkezet, mint az osztrák-magyar bank által időről időre közhírré teendő kamatláb teszen. Mig tehát egyrészt ezen alapszabály intézkedés az olcsó hitelnyújtás biztosítékait nyújtja, másrészt kétségtelessé válik az is, hogy az üzletresztölke képzésének öt évi határidejében az évi bruttó-nyereség a váltóleszámítolási üzletnél 2 1/2%-kot, a visszleszámítolási és jelzálog üzletnél pedig 2-2%-kot, továbbá a takarékbetétli üzletet és a jelzálogkölcsön közvetítését, valamint a nem tagok által fizetendő magasabb kamat utáni nyereséget is beleszámítva, évenként összesen közel 10%-kot fog felmutatni. Emigy tehát megdöntetlenül be lévén bizonyítva, hogy a központi szövetkezet fennállásának 6-ik évében már egy igen erős tartalékalappal fog birni, melynek jövedelme, ugy nem kölömben az ekkor előre láthatólag már igen kifejtett és kiterjedt, tehát ez okból nagyszűzű üzletforgalom is biztos módot fog szolgáltatni oly tetemes osztalék fizetésére, mely 10%-kon felül is emelkedhetvén, e körülmény elegendő ingert nyújt a tőkének azon nélkülözhetetlen tömegesebb részvételre, a melynek alapján a szükséges nagymennyiségű üzletreszt töket megszerzhetheti alapos kilátás kínálkozik.

Külömben nemcsak ezen körülmény fog a tagként való belépésre hatalmas bizdítást képezni, hanem az is, hogy a takarékoskodásnak alkalom szolgáltatit őt, és illetoleg tíz év alatt a tartalékalap aránylagosan jutalékkal együtt egy jelentékeny tökéhez juthatni. Ezen felül ama alapszabályintézkedés (10. §) melyhez képest nem tagoknál a hitelnyújtás magasabb kamatlábitetésétől van feltételezve, számosakat fog a belépésre indítani, mely intézkedés a központi szövetkezettől szövetsegre lépett vidéki intézeteknél is alkalmaztatni fogván, ma holnap jó formán valamennyi gazda és kis iparos a vidéki intézetek tagjává, és illetoleg a központi kötelek szövetsegségessévé fog válni.

Tekintetes köztörvényhatósági bizottság! Az előadottak szerint alapos reménységünk van, hogy oly jelentékeny üzletresztölke fog jegyezteni, melyet megyénk nagy kiterjedését és lakosságát tekintve, 20 000 üzletresztnek 50 kr-ával való jegyzését alapul véve, az első év után 500 000 forint, öt év múlva 2 500 000 forint túl magasnak nem vélünk. Ezen alapitkét, hozzászámítva a központi hitelszövetkezetnél elhelyezendő takarékbetéteket, elekedőnek tartjuk, még ha reményünk csak fele részben valósulna is, a fennforgó nagy hitelszükségletek kielégítésére, mely nemcsak a kis, de a közép és nagybirtokosokra is ki fog terjedni; a dolog természetéből kifolyólag szükségkép követve az üzleti rendszabályzatban megállapítandó ama üzleti elvet, hogy csak is helybeli vagy jól ismert kisbirtokosok és iparosok részesülendek a központi szövetkezetnél közvetlenül váltó leszámítolási hitelben, a többieknek hiteligenyét a szövetséges vidéki hitelintézetekhez utasítatván, ezek ismét elegenden pénzerejük okából visszleszámítolási utján a központi intézettel fedezendik a további hitelszükségleteket. (Vége köv.)

„Emlékezzünk a régiekről”

a „Báránym”-ünnepeken.

A Torontálmegegye által rendezendő „Báránym”-ünnepeket a mult, a történelem ünnepe, s azt hiszem ha más alkalommal is szükséges, ez ünnepeken pedig kötelesség a multat évkönyveibe nézni s a mult tanúságait felszínre hozni annyal inkább, mivel ép az, kinek emlékét e napokban fogja ünnepelni Torontál nemes közönsége s kinek jó szellem — úgy rémlik — mintha e napokban itt repkedne körülötünk, maga így tmit: „Az őskor homályában is találhat olykor a szemlélődő kincsekre. Haladunk csak úgy lehet, ha néha vissza is tekintünk.”

Tekintsünk azért e alkalommal vissza röviden Torontálmegegye történetére s vonjuk pár tanúságot abból.

Ha van szeretelt hazánk egy részének története, melyre a költő elmondhatta: „Multadban nincs öröm!... Megbűnhődte már e nép a multat?” ugy Torontálmegegye lehet az. Torontál Krisztus születésétől 1718-ig folyton kegyetlen háborúk színhelye volt... Dákok, gothok, vandálok, rómaiak, gepidák, hunnók, longobárdok, avarok, frankok, magyarok, kunok, görögök, keresztények, törökök, rablóbandák, tatárok, rácok, oláhok mind szörnyű hadakat vívtának itt s véreikkel festették pirossá e föld gyér virányait és iszapos mocsarait. Ezen háborúk nem csak hogy bevágták utját itt minden haladásnak és tökéletesedésnek, de még azon keveset is elpusztították, mit néhány év bekéje teremtett, úgy hogy 1718-ban e megegye a pusztulásnak, az enyészetnek képe volt.

„Népes régi falvai — írja Báránym Agoston — elpusztultak, s a lakatlan taj mocsarrá változtek. Minden folyó magára volt hagyatva. ... A Begétől Kikindáig vonulva büszhódott

egy mocsár s onnan majd Becskerekig. Innen a nyavalyák annyi neme. Innen a járvány hi-doglegés több ága. Az ingoványok e hona több fajú rovarot fejtett ki... Éjjel nappal szenvedett az ember légtől, szünyegtől s a marha, a marczona bögölyt s kolombacsi legyet sinle. Nem zengo itt tavaszi dalt csalogany s pas-cirta, e helyett szarka-, holló-, varjúkarogás s a bagoly éjjeli halottas húgosa borzogatá s a sötét babonák alkába burkolt együgyüt, s nagyszámu ragadozó madár, a sasot le min-den fajig, kőszala keresztül e vidéket, s a mai vadakhoz medve, vaddisznó s farkas is tár-sult...

E rónatj a balmokról oly csöndes s messzire nyúló tengerhez hasonlít. E virá-nyokat tuske s kóró lépé. Rika volt a gyü-mölcsfa, erdőkön csak vad gyümölcs tenye-szett. Az oltást nem éreik. Kökény s szilva volt, mit e nép utlete, s belőle pálinkát fő-zött s itta is, mint állita, óvszerül a roz-levegő ellen. Gabonát csak saját szükségére természetnek. Kereskedésről szó sem volt. Csak marhatenyésztés s vadászat volt a laho-sok foglalkozása. Azért annyi kicsapongás, kóborlasi szenvedély, henyelési izlés, rablas-hoz ragaszkodás, árulás s kegyetlenkedés.

Ugy szolvan semmi kézmű nem gyako-roltatott e vidéken, csak ama csekely, mit az olah gyártott. Hivany viskókkal, miknek fu-zereny s szalmafonadéka volt s agyag- vagy kretaragszal fedettek, foglalkoztak a férfiak, kik konyhadényeket s fazekas műveket is készítenek. A nember kendert s gyapjút font s szőtt, ezt különbefe színre festi s azzal ruházá családját.

Míg a barbarok martaléki voltak, addig e zsarnok kormány alatt az emberiség baromi állapotig volt lealazva. Valóságos lelketlen gépek s nem jobbák mint azok, melyek mel-letők az erdőkben lappanganak.

Igy volt ez hajdan! A jó Isten azonban megelégt e vidék nyomorúságát s bekélt küldé s jó uralkodókat, mint Károly, Maria Theresia, József es ma-sok, kik teljes erejükből mindent elkövettek a béke eltalma alatt e tájaknak emelésére, s lakosai boldogga tételére... Mercy, Perlas, Clary, Brigido József, e vidék kormányzó, s Fremut József, mernők, mind halhatatlan érdemeiket szereztek maguknak szallal, hogy iparkodtak itt jó levegőt teremteni, ipart, ke-reskedést, földművelést s tudományt, vallá-sosságot alapítani, fejleszteni, tökéletesíteni... Az itt említett férfiak s utánnok jövő nemes főispánok buzgó működésének köszönhető mindazon minden tekintetben való szép hala-dás és magas polcon állás, melyre Torontál e mai napig eljutott.

A tanulságot e történetből levonhatja bárki, mert hisz elég világos. Lathatjuk, hogy e vidéknek s lakóinak legnagyobb atka volt ezredken át a háboru. Az semmisített itt meg mindent s az tetle az embert baromná. A legnagyobb áldása pedig e vidéknek a béke s a béke magasztos ölen végzet, odaadó nemes, öntudatos tevékenység.

Ly-gyen azért mindnyájunk napi imádsága, mi Bárány Ágostoné volt: „Adjon Isten ha-zánknak s ebben szép Torontálunknak zavartalan békét s a békeben hazánk javára áldás-dusan működő nemes férfiakat, szép rómain-kon hemzsegő jambor nepet pdg jótekon-y áldásával árasztza el s vonjon fatyolt kiállott szenvedéseire szebb jövendő.

Szalay József.

A nm. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumnak f. évi április hó 4-én 14718. szám alatt kelt rendeletéhez a községekben leendő kellő kihirdetés végett csatolva volt:

K I M U T A T Á S

azon törvényhatóságokról, melyekben munkás szükséges vagy felesleges az 1885. évben.

K ö z s é g	Munkások száma		Mettől meddig	Minő feltételek mellett	Felvilágosítással szolgál	J e g y z e t
	szükséglet	főlöleg				
	férfi	nő	férfi	nő		
B á c s - B o d r o g m e g y e						
Krusevlya . . .	—	—	45	45	—	fűkaszállásra 1 frt, aratásra zab 11. edet egyebet 12-ed részért
Járek	50	30	—	—	két óra	előjáróság
Topolya	—	—	80	40	három óra	községi bíró
Káty	25	25	—	—	—	Lőrincz József községi bíró.
Szent-Tamás	75	75	—	—	—	11—12-ed részért
Tovarisova	—	—	50	50	—	Vukovics Vazul görög kel. lelkész, Poterecky Pál ev lelkész
Alsó-Kovll	200	—	—	—	—	előjáróság
O-Szapár	—	—	100	100	—	gabnáért 12-ed, tengeri 3-ad részért
Bresztovacz	—	—	60	30	—	férfi 1 frt 50 kr., nő 1 frt 20 kr. élelmezés nélkül, kivéve junost és anasztust, a midőn a napszám 2 frt — 1 frt 50 kr. 1 frt napidij mellett
Szranicska	—	—	—	—	—	férfi 3—3 frt 50 kr. vagy ennyit évó gabonáért
Gjurgyeró	—	—	—	—	—	előjáróság és Sztaukovits Lazár földb. előjáróság
Báthmonostor	—	—	50	50	—	előjáróság
Bajsa	—	—	—	—	—	Dimovics Miklos kereskedő
Gara	—	—	200	—	6—10 hétre	előjáróság
N.-Milics	—	—	150	50	6 óra	Vojnits Ignác előjáróság
Hódás	—	—	50	50	—	férfi 1 frt 20 — 1 frt 50 kr., nő 1 frt.
Lality	—	—	30	—	—	—
Kaymar	—	—	40	—	6—10 hétre	rész aratásért
Kucura	—	—	20	20	—	rész aratásért
R.-Milics	—	—	600	—	—	—
Monostorszegh	—	—	50	50	—	—
Keresztur	—	—	50	50	—	—
Temerin	—	—	—	—	—	—
Szeged	—	—	1000	1000	—	férfi 2 frt, nő 1 frt

*) Rendszerint vagy részben mint feles munkásokhoz távozni szoktak a nagy munkáidőre a következő községekbeli: Szántóváról jobbra Szalovánába; Kiszácsról Szerem-vácra; Ujvidékre, fűttaki uradalomra; Mosorinról Szerem megyébe; Ó-Kanizsáról Bácsába; Feketehegyről Szerem megyébe; Hegyesszi Tiszaménfőre; Kolluthról Baranya megyébe; Oro-nnyut Bács Vilmos községéig eljutó Szabadkára.

Torontálmegeye 1885. évi köz-munka előirányzata.

Nagy-Becskereki járás.
Tartozás:
7899 két-, 497 egyfogatú, 6585 kézi napszám.
Leszolgálás:
Nagy-becskereki—zsombolyai ut.

	Napszám:	
	két-fogatú	kézi
Jankahid	230	9 173
Bega Szent-György	46	36 362
Katalinfalva	208	58 196
Nagy-Torak	305	— 343
Kis-Torak	300	— 218
Magyar-Szent-Mihály	114	8 43
Itvarnok	61	12 58
Roggendorf	79	7 23
Szölös Itvarnok	2	3 16
Nagy-becskerek—nádosi utonál.		
Erneszthaza	261	27 229
Botos	1040	30 540
Écska—elisenhaini uton utöltés-építés.		
Lukacsfalva	107	7 108
Eisenhain	169	26 81
Nagy-becskerek—pancsovai uton utöltés-építés.		
Orlováth	589	8 741
Perlasz-téleli utonál.		
Perlasz	1384	18 1071
Rudolfsgnad	846	32 597
A megyeháza udvarának feltöltése.		
Szereb-Aradacz klek	337	18 174
Lazárföld	148	25 152
Német-Écska	184	56 170
Német-Éltemér	150	— 207
Roman-Écska	71	18 160
Szereb-Él-mér	247	26 194
Tót-Aradacz	290	61 413
Tót-Aradacz	630	3 245
Zsigmondfalva	103	11 78

Zsombolyai járás.

Tartozás:
Perjasmoról fedanyagszállítás a zsombolyai rakhelyre.

Charl-ville	37	—	—
Grabacz	19	18	—
Heuföld	48	—	—
Kis-Orosz	172	86	—
Kis-Vizesda	36	40	—
Osztern	—	18	—
Szent Hubert	—	18	—
Szoltur	17	11	—
Zsombolya	145	90	—
A kavicsnak a zsombolyai rakhely-ről való szállítását a n-becskerek-zsombolya gottlobiuton és honokolása.			
Ném-t-Czerna	135	66	308
Szereb-Czerna	103	46	290
Nagy-becskerek—zsombolya—gottlobi ut honokolása.			
Szereb-Czerna	21	94	214
Tóba	179	51	73
Magyar-Czerna	225	40	243
Mo lydorf	17	24	168
Csoszt-lek	85	27	299
Kavicsgyengetés a nagy-becskerek-zsombolya—gottlobi uton.			
Kis-Vizesda	—	—	82
Nagy-becskerek—zsombolya—gottlobi uton.			
Grabacz	—	—	286
Osztern	—	—	238
Zsombolya	—	—	1430
Nagy-becskerek—nagy-kikinda—perjasmor uton.			
Bánát-Komlós	64	132	938
Constantia	16	54	281
Szolgabírói rendelkezésére.			
Szoltur	—	—	44
Charleville	—	—	83
Szent-Hubert	—	—	142
Heuföld	—	—	157
Kis-Vizesda	—	—	41
Masztorf	—	—	139
Kis-Orosz	—	—	202

(Vége következik.)

HIRHARANG.

* **Bárány Ágostonról.** kinek emlékünnepét a jövő héten üljük meg, a következő művek kaphatók: „Temes vármegye emléke“, „Torontálmegeye hajdana“ és egy fordított mű: „Wolfenbütteli hercegnő“, Zsokke Henrik munkából. — E művek Mangold L. ur könyvkereskedésében és a Pleitz-féle könyvnyomdában kaphatók.

* **Halálozás.** Milutinovics Sándor, Torontálmegeyi árvaszéki úlnök, folyó évi május hó 2-án, élte 62-ik évében, hosszas szenvedés után, meghalt. A megboldogult egy derék, szakavatott, szorgalmas, lelkiismeretes hivatalnok volt, ki nemcsak tisztársai részéről, hanem a közönség részéről is mindig egyaránt tiszteltetett. A drága halottat, melynek koporsója virágok és koszorúkkal fel volt díszítve, folyó évi május hó 3-án, d. u. 4 órakor helyezték el rom. kath. szertartás szerint örök nyugalomra a nagyszámu családtagok, hivatalnokok és más több tisztelői kísérete mellett. Béke hamvaira!

* **Dr. Ebner Alajos.** esperes, mint a n-becskereki főgymnasiumhoz kinevezett püspöki biztos, a VIII. o. tanulók hittani vizsgálatán, mely f. hó 4-én ment végre, elnökölt. A vizsgálat végeztével beszédet intézett az ifjakhoz, melyben meglegedését fejezte ki a vizsgálat eredménye fölött és buzdította őket, hogy az életben szóval és tettel mozdítsák elő szent vallásuk ügyét.

* **Mult vasárnap** a piarista templomban orgona-próbát tartottak. Az intéző ismert jeles zenésznök, Kersch Ferencz volt. Természetes, hogy a mi zenei dolgot nálunk Kersch rendez, az sikerül. Meg volt ennek az orgonaprobának is az erkölcsi sikere; mert Kersch ur a maga orgonapíecet a nálá már megszokott kifogástalan bravourral játszotta; ha megemlítjük, hogy azonkívül Mangold Armin ur énekelt egy solodarabot és hogy egy Kersch ur által betanított és vezetett csupa képzett énekesekből álló kar adott elő két darabot, egyet orgonakísérettel egyet a nélkül: akkor mindenki el fogja hinni, hogy a próba, mind egyes részleteiben, mind általánosan tökéletesen sikerült. Kersch Ferencz urnak sikerült a jeles szerkezetű orgonát a közönségnek előnyösen bemutatnia; az énekeseknek sikerült a jól választott és helyesen előadott énekekkel a közönség meglegedését kiérdemelniök, a jótékony czélnak sikerült czélnak megmaradnia, a mennyiben a befolyt adományoknak semmiképen sem sikerült a czélt megvalósítaniok. — És míg az előbbi sikerekért az elismerés az említett urakat illeti, addig az utóbbi sikertelenségért korántsem az adományokat kell megróni. Az az kérem, hogy megróni nemcsak hogy nem kell, de egyáltalában nem is szabad senkit. Mert kérem, hogy adomány kevés volt, az onnan van, mert publikum is kevés volt; hogy pedig publikum kevés volt, az onnan van, mert fizetni — ha nem is kellett, de legalább illet. Már pedig uraim! fizetni kell az adóhivatalban, fizetni kell a száma nélküli egyletekben, fizetni kell a calabriában, fizetni kell Kleinnál, fizetni kell . . . egy szóval mindenütt. Némileg nyugodt lélekkel az ember eddig csak is a templomba mehetett; ott nem kellett fizetni. Ha már még itt is

prébe akarnak fogni, nem csoda, ha nem engedjük magunkat. Fránya piarista rectora tudja meg, hogy az ő adókövetésével nem törődünk, ha mindjárt a művészetet küldi is a nyakunkra executornak. — Különbön találják a működők jutalmukat a jelen voltak elismerésében, és a távol voltak sajnálkozásában. A ruhátlan gyermekek megvizsgálták magukat avval, hogy itt a nyár, a mikor pedig tudjuk a közmondásból, hogy a cigány sem vesszi föl a ködmönt; őszig meg ugy esik, hogy megváltozik a hangulat, akkor majd egy pár garast kiénekeltetünk a zsebünkbelől.

* **Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás.** A f. május 3-án tartott orgonapróba alkalmából 43 frt folyt be önkéntes adományokból. Nyomatványokra kiadott 9 frtot, a tiszta jövedelemből a szegény tanulókat ruhával segítő egyletnek jutott 25 frt, a deaksegélyező egyletnek pedig 9 frt. — Fogadják a nemes lelkű adományozók épen ugy, mint az emberbaráti ügy iránt lelkesedő közreműködők és ezek közt első sorban Kersch Ferencz és Mangold Hermann urak alulirt hálás köszönetét. N. Becskerek, 1885. évi május hó 4-én.

Arányi Béla, főgymn. igazgató.

* **Meghívó.** Torontálmegeye községi és körjegyzők egyletének tisztelt tagjai felkérnek, hogy ezen egylet mult 1884. évi december hó 28-án tartott rendkívüli közgyűlésében IX. szám alatt hozott határozata alapján az ezennel folyó évi május hó 19. napjára Pancsova t. h. j. f. városába egybehívott s délelőtti 9 órakor a városgha tanácstermében tartandó rendes évi közgyűlésen minél számosabban résztvenni sziveskedjenek. — A közgyűlést megelőző napon délután 3 órakor, a választmányi tagokkal később közlendő helyiségben, választmányi ülés fog megtartatni. — Tárgysorozat. 1. Elnöki megnyitó. 2. Az 1884. évi egyleti zárszámadások bemutatása. 3. A siremlék-küldöttség jelentése. 4. A nyugdíjalapszabályzat módosítása tárgyában menesztett küldöttség által kidolgozott alapszabálytervezet feletti tanácskozás. 5. A folyó évi szeptember havában Budapesten tartandó országos központi jegyzői egylet közgyűlésére küldendő tagok választása. 6. A közgyűlést megelőzőleg netalán beadandó indítványok tárgyalása. — Kelt B.-Komlóson, 1885. évi ápril hó 24-én. — Suciu János, egyli főjegyző. Schiller Lipót, egyli elnök. — Fenti meghívó kapcsán tiszteeltel felkértem az egylet mindazon tagjait, kik a közgyűlésen részt venni szándékoznak, miszerint erről egy levelező lapon Szabadkay Ignác jegyző urat Pancsován — hogy a szükségelt lakosok száma iránt tájékozva legyen — értesíteni sziveskedjenek. Az oda utazás legzselserübb módja vasárnap május hó 17-én reggel 10 órakor gözhajón Tör-Becse vagy Titeltől. Pancsován összejöveteli hely a Weisz-féle szálloda. Kartársi üdvözlettel Schiller Lipót, egyli elnök.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

A „Magyar háziasszony“ szerkesztője által kiirt pályázatot illetőleg kimondhatlan örömeinkre szolgál olvasóinknak tudomására juttatni, hogy az eredmény ebben a tekintetben is nemcsak kielégítő, hanem egyenesen meglepő, mert a száztizenhét pályamű közül ötvenhárom mutatkozott olyannak, mely a mértékelt teljesen megüti és csak azt sajnáljuk, hogy nem tüzhetünk ki ötvenhárom pályadíjat, hogy így mind az ötvenhárom művet a méltán megérdemelt jutalomban részesíthetnők?

A beérkezett pályamunkák közül az első díjat, két aranyat, nyerte: Czuppon Sándor, evangélikus lelkész Szenden, Komárommegye, ily című munkájával „Miben áll a nő boldogsága?“ A második pályanyertes mű crime: „Férjakról a nőknek.“ — Dícséretet nyertek a következő művek: A szeretet szivet nemesít. Szerzője: Kis-Henzler Irma. A női barátság. Szerzője: Brájler Lajos, szerkesztő. Válasz egy fiatal asszony levelére. Szerzője: Kis Ernő, ref. főgymnáziumi tanár. Nőkről — a nőknek. Szerzője: A. Zs. Hol áll meg a nő a társadalomban? Szerzője: Székely Jánosné Ince Sarolta. Az eczetről. Szerzője: Simon Emma. Ki legyen a gyermek első táplálója? Szerzője: Handelsmann Antal. A leány ábrándvilága. Szerzője: Herczeg Lina. A magyar háziasszony. Szerzője: Dr. Dengi János, főgymnáziumi tanár. A nő társadalmi élete. Szerzője: Lipovszky Róza. Társadalmunk tükré. Szerzője: Tauber Leo. Egy férj panasza. Szerzője: Galamb Zsófia. Társadalmi életrend. Szerzője: B. Halykó Mihályné. Nőhivatás. Szerzője: Nagyvári. Milyen az igazi magyar asszony? Szerzője: Balintffy Balint. Al-műveltség — ferde nevelés — sok panasz. Szerzője: Gáborjáni Szentmiklósy Sámuel. Az anya mint a nemzetl érzes képzője. Szerzője: Roth Péter tanár. Az ákácrlombok alatt. Szerzője: Sziklay P. Gyula. Isten nem hagyja el az özvegyeket és árvákat. Szerzője: S. B.-né. A magyar anyák hivatása nemzetiségünk érdekében. Szerzője: Szöllösi D. tanárjelölt. A kalácsa. Szerzője: Ferenczy. Allandó színház. Szerzője: Ferenczy. Ember tervez, Isten végez. Szerzője: Sed-larik Istvánné. Asszonyok ügyessége. Szerzője: Sed-larik Istvánné. A nő. Szerzője: Dr. Dengi János, főgymnáziumi tanár. A nőkről társadalmi szempontból. Szerzője: M. Németh Sándor. A kis dáma. Szerzője: Alföldi Ede. A leányok neveléséről. Szerzője: Etelka. Porszemek. Szerzője: Kominek Isabella. A nő hivatásáról. Szerzője: Lechky Kornél. Nyílt városa egy ábrándos hölgy levelére. Szerzője: Kálmán Zoltán. A nő ékességel. Szerzője: Sziklay Farkas Mária. Az anya. Szerzője: Dudvarszky-Szavity Mária. Hogyan nevel-jük leányainkat? Szerzője: Németh Mentler Erzsébet. Gazdasszonyi életpapirzatok. Szerzője: Arvai Erzsébet. Nem a vádolt, hanem a vádló a bűnös. Szerzője: Fűzy György. A család. Szerzője: Berzedy Kis Gizella. Fehérneműk gondozása. Szerzője: Enyedy Antalné. Néhány szó az ékezes körül kövendő szabályokról. Szerzője: Két nagyvilági hölgy. A nőnevelés fontos-